SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 78. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 26, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 26-го КВІТНЯ 1990 Ч. 78 РІК XCVII

ЕКЗЕКУТИВА УНСОЮЗУ ЗАТВЕРДИЛА ДЕЛЕҐАТІВ НА 32-гу КОНВЕНЦІЮ, ПРИЗНАЧИЛА ЧЛЕНІВ КОМІСІЙ І СХВАЛИЛА ПОРЯДОК НАРАД КОНВЕНЦІЇ

СОВЄТСЬКА ЕКОНОМІКА ПОГІРШУЄТЬСЯ З КОЖНИМ ДНЕМ, — КАЖУТЬ СПЕЦІЯЛІСТИ

Вашінгтон. — Декілька совєтських економістів, які тепер відвідують З'єднані Стейти Америки, призналися під час розмови з членами Палати Репрезентантів і Сенату, а також на пресовій конференції, що совєтська економіка є тепер в гіршому стані, як її оцінюють американці. На їхню думку спеціялісти з Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей) і навіть власні кермлівські господарники, переоцінюють спроможності совєтської економічної системи, а дуже часто не враховують колосальних витрат уряду СССР на скріплення оборонної системи, збільшення спеціяльних військових частин КҐБ для втримання порядку у республіках, а радше, як кажуть західні політичні аналітики і знавці підсовєтської проблематики, для збереження совєтської імперії.

Владімір Тіхонов і Віктор Балкін, а також інші совєтські економісти, запропонували свій власний погляд і свою пропозицію розв'язки економічних проблем в СССР під час триденної економічної конференції і панелів, в яких брали участь американські спеціялісти, викладачі економічних наук в американських університетах і спеціялісти розвідки інформації яких розцінюються в урядових колах як найбільш кваліфіковані і докладні. В. Балкін, член Академії Наук СССР, свого роду авторитет, якщо йдеться про оцінку совєтської економічної системи, признався, що економіку Совєтського Союзу ніяк не можна ставити поруч розвинутої економіки ЗСА. Загальний національний прихід ЗСА перевищує прихід СССР на 72 відсотки. З оцінкою Балкіна погоджувався інший совєтський економіст Олеґ Т. Боґомолов, член Конґресу народних депутатів. Він тільки оспорював цифри спеціялістів Сі-Ай-Ей щодо витрат на мілітарні цілі. Вашінґтон твердить, що СССР витрачає від 20 до 25 відсотків національного прибутку на вдержання великої армії; Боґомолов твердить, що витрати є менші, бо тільки 15-17 відсотків.

В дусі перебудови і демократизації совєтського суспільства виступали також інші совєтські економісти. Деякі з них критикували власні сільськогосподарські пляни, вказуючи, що відповідальні особи допускаються великих розтрат. Наприклад, велику частину овочів і ярини вони гублять через недбальство, брак відповідних приміщень для зберігання продуктів, крадежу тощо. З 90 мільйонів тонн вирощеної картоплі тільки 24 міл. попали до споживачів через згадані недбальства.

Конференцію ініціював Американський інститут економічної оцінки для того, щоб зорієнтуватись в якому стані перебуває совєтська економіка, та встановити чи американські оцінки спеціялістів є принайменше зближені до правди. Совєтські чинники радо погодилися на відбуття такої конференції з надією, що американці, запізнавшись з правдивим станом совєтської економіки, змінять свою думку вичікування і розпічнуть серйозні переговори про збільшення допомоги для СССР.

Не зважаючи на натяки Державного департаменту, що конференція правдоподібно не відбудеться з огляду на совєтську поведінку в Литві, вона все ж таки відбулася так, якби у Литві нічого не трапилося.

МОЛЕБЕНЬ В НЮАРКУ

Нюарк, Н.Дж. — Тут в четвер, 26-го квітня, в четверту річницю чорнобильської трагедії в церкві св. Івана Хрестителя в год. 7-ій вечора відбудеться Молебень за упокій душ жертв Чорнобиля та за здоров'я мешканців затрусної території України. В неділю, 29-го квітня, по Службах Божих відбудуться спільні молитви.

У СВІТІ

ІДУЧИ НА ЗУСТРІЧ домаганням східньонімецького уряду та своїх громадян, уряд Західньої Німеччини запропонував дуже великодушну виміну західньонімецької марки за валюту Східньої Німеччини, що є дуже корисною для східньонімецьких робітників і родин. Пропозиція уряду канцлера Гельмута Коля в загальному покривається з вимогами нового східньонімецького коаліційного уряду. Все ж таки офіційно ця пропозиція мусить бути затверджена урядом Східньої Німеччини, але ця щедра пропозиція усуває головну перепону до об'єднання Східньої Німеччини зі Західньою. Бонн запропонував обміняти західньонімецьку марку, куди більш коштовну, як східньонімецька, на дуже корисних умовинах одна до одної в заробітних платнях, пенсіях і деяких заощадженнях.

У НЕДІЛЮ, 22-ГО КВІТНЯ в Хорватії відбулися перші парляментарні вибори за останніх п'ядесят років. Голосуючи у цих виборах, прем'єр-міністер Анте Маркович опісля заявив кореспондентам засобів масової інформації, що уряд Юґославії має на меті перевести вільні багатопартійні вибори ще перед кінцем цього року. А. Маркович вірить у те, що його уряд має потрібну підтримку у федеральному парляменті та дев'ятичленній президентській раді, щоби підготовляти такі вибори, навіть якщо деякі із шести республік і двох провінцій країни таких виборів не вспіють перевести до кінця року. Він також підкреслив, що „федерації часом в окремих частинах країни мають іншого роду уряди при владі, чому ж має бути інакше в Юґославії? Ці вибори вказують на те, що в Юґославії демократія виграє".

ПЕРЕБУВАЮЧИ У ВІЛЬНЮСІ, столиці Литви, один з високопоставлених чиновників совєтської Комуністичної партії заперечив поголоски про те, що Кремль плянує повну бльокаду Литви. „Немає жодних плянів на повне економічне бльокування", сказав Андрей Н. Ґіренко, секретар ЦККП. Він приїхав до столиці Литви на наради нечисельної промосковської Комуністичної партії у Литві. На пресовій конференції А. Ґіренко сказав, що хоча Москва кілька днів тому зупинила постачання нафти та природнього ґазу, то інші вироби та продукти дальше доставляється. Але він повторив московську пересторогу про „катастрофу", якщо Литва продовжуватиме свої зусилля відокремитися від СССР і її провідники не пічнуть переговорів згідно з вимогами совєтської конституції.

ПРОГРАМА 32-ої ЗВИЧАЙНОЇ КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

яка відбудеться в місті
БАЛТИМОР, Меріленд

в готелі Hyatt Regency Baltimore

починаючи від 28-го травня 1990 року
години 9-ої ранку

1. **Відкриття Конвенції**
2. **Звідомлення Верифікаційної Комісії**
3. **Вибір:**
   а) **Конвенційної Президії в складі: го**лови, двох заступників та двох секретарів
   б) **Виборчої Комісії в складі 11 член**ів
   в) **Комісії Просьб у складі 5 членів**
   г) **Секретарської Комісії в складі 6** осіб
4. **Покликання Пресової Комісії**
5. **Звідомлення членів Головного Екзе**кутивного Комітету:
   головного предсідника д-ра Івана Флиса
   заступника головного предсідника д-ра Мирона Куропася
   головного директора для Канади мґра Івана Геврика
   заступниці головного предсідника Ґльорії Пашен
   головного секретаря Володимира Сохана
   головного касира Уляни Дячук
6. **Звідомлення Головної Контрольної** Комісії та її членів:
   д-ра Нестора Олесницького
   Леоніда Філя
   інж. Анатолія Дорошенка
   Степана Гавриша
   о. митрата Степана Біляка
7. Звідомлення головних радних:
   Василя Пастушка
   Андрія Джули
   проф. Тараса Максимовича
   Теклі Мороз
   проф. Тараса Шмагали
   Володимира Кваса
   Евгена Іванціва
   Гелен Олек Скат
   Андрія Кейбіди
   Василя Дідюка
   інж. Олександра Худолія
8. Звідомлення головного редактора „Свободи" Зенона Снилика
9. Звідомлення головного редактора „Українського Тижневика" Роми Гадзевич
10. Дискусія над звідомленнями та їх прийняття
11. Звідомлення Статутової Комісії, дискусія та ухвали
12. Звідомлення Фінансової Комісії та визначення висоти запорук і платень
13. Слово: Франк Баллю „УНС — його минуле, теперішнє і майбутнє" (п'ятниця 1-го червня ранком)
14. Вибір Головного Уряду УНСоюзу
15. Звідомлення Комісії Просьб, дискусія та ухвали
16. Звідомлення Секретарської Комісії, дискусія та ухвали
17. Внесення та ухвали для добра організації
18. Різні справи
19. Закриття Конвенції

Наради почнуться точно о год. 9:00 ранку в понеділок 28-го травня. Реєстрація делеґатів в неділю 27-го травня від години 12:00 полудня до 10:00 вечора, а в понеділок 28-го травня від години 7:00 ранку

ЗА ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНСОЮЗУ:

Іван О. ФЛИС
головний предсідник

Мирон Б. КУРОПАСЬ
застпник головного предсідника

Іван ГЕВРИК
головний директор для Канади

Ґльорія ПАШЕН
заступниця головного предсідника

Володимир Я. СОХАН
головний секретар

Уляна М. ДЯЧУК
головний касир

В НЕДІЛЮ 27-го травня, напередодні Конвенції, о годині 6-ій вечора у залі Констелейшен Балрум в готелі Гаят Ріидженсі Балтимор відбудеться ПРИВІТАЛЬНИЙ КОНЦЕРТ з точками сольоспіву та виступами хорових і танцювальних ансамблів.

Програма на четвер 31-го травня:

9:00 ранку — подорож автобусом до Вашінґтону, Д.К.
11:00 год. ранку — відвідини пам'ятника Тараса Шевченка.
Полуденок
2:00 год. по полудні — зустріч зі сенаторами та конґресменами
4:00 год. по полудні — поворот до готелю у Балтиморі
Кошти автобусної подорожі і полуденка покриває УНСоюз

В четвер 31-го травня, о годині 7-ій вечора у залі Констелейшен Балрум в готелі Гаят Рідженсі Балтимор відбудеться КОНВЕНЦІЙНИЙ БЕНКЕТ для делеґатів і гостей.

(Закінчення на стор. 3)

Джерзі Сити, Н.Дж. — Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу, на своїх спеціяльних нарадах тут в суботу, **21-го квітня, затвердив** делеґатів і їх заступників на 32-гу Конвенцію, призначив членів Верифікаційної, Статутової та Фінансової комісій та схвалив порядок нарад Конвенції, що відбудеться в Балтиморі, Мд., в тижні, починаючи від понеділка, 28-го травня.

(Листи делеґатів, їх заступників та членів комісій, **як і порядок нарад Конвенції**, поміщені в цьому числі щоденника).

В нарадах, які відбулись в Головній Канцелярії УНСоюзу, взяли участь: головний предсідник д-р Іван Флис, який проводив нарадами, заступник головного предсідника д-р Мирон Куропась, головний директор на Канаду мґр Іван Геврик, заступниця головного предсідника Ґльорія Пашен, головний секретар Володимир Сохан і голова Контрольної Комісії д-р Нестор Олесницький. Не могла взяти участи в нарадах головний касир Уляна Дячук з уваги на похорони її батька, св.п. д-ра Григорія Явного.

Після зреферування справи делеґатів і їх заступників В. Сохановом та прийняття Екзекутивою остаточної листи, д-р І. Флис звернув увагу на порядок нарад Конвенції, вказуючи на те, що четвер, 31-го травня, буде днем вільним від нарад, натомість делеґати поїдуть в цей день автобусами до Вашінґтону, де буде коротка церемонія в пошану патрона УНСоюзу Тараса Шевченка біля пам'ятника в його честь, а після полуденка делеґати відвідають своїх сенаторів і конґресменів на Капітолю. Поворот до Балтимору запляноване на год. 4-ту по полудні. У вечірніх годинах в четвер відбудеться конвенційний бенкет.

Листу пороблених інвестицій, що їх виготовила головний касир У. Дячук, затверджено одноголосно.

Після обговорення тих справ приступлено до звітів, що їх започаткував головний секретар В. Сохан.

Звіт головного секретаря В. Сохана

Головний секретар Володимир Сохан подав у своєму звіті, що секретарі та організатори приєднали в 1989 році 1,410 нових членів, забезпечених на суму 8,987,000 дол. **За станом з 31-го грудня 1989 року** УНСоюз мав 70,063 членів, забезпечених на суму 135,722,031 дол. **Він втратив, у цьому році на чисто 1,914** членів у наслідок сподіваних втрат: випадків смерти, дозріння вивінувальних грамот, закінчення платности вкладок за грамоти кляс Р-20, Р-65, **як також вигас**нення важности термінових та акцидентових грамот. Загальна сума забезпечення всіх членів УНСоюзу, включно із сумами додаткового подвійного забезпечення платника, виносила при кінці 1989 року 163,555,618 дол.

У перших трьох місяцях **1990 року УНСоюз мав такі** здобутки нових членів: 72 у січні, 146 в лютому та 139 у березні. У звітовому часі значно зросло число нових членів департаменту молоді завдяки популяризації грамот з одноразовими вкладками, що їх закуповують для внуків дідусі та бабуні.

Три тижні перед засіданням отримав УНСоюз затвердження нової кляси пенсійного забезпечення і тепер робить старання підготовити пропаґандивні та інформаційні матеріяли, щоб можна було ввести в продаж ці нові грамоти вже від 1-го вересня 1990 року.

Головний секретар склав звіт про праці підготовки до 32-ої Конвенції: проголошення Конвенції, висилку повновластей делеґатам і заступникам, публікацію адрес відділів, яким треба було об'єднатися для управнення до спільних делеґатів, перевірку отриманих повновластей, виготовлення списка делеґатів і заступників делеґатів та друк бальотів для виборів членів конвенційних комісій і для **передвиборів членів Головного Уряду**. Він поінформував що разом голосуючих делеґатів та членів Головного Уряду буде на Конвенції **309. З того 197 делеґатів** обрали відділи самостійно, 80 делеґатів обрали об'єднані відділи, а 32 членів Головного Уряду візьмуть участь у Конвенції з правом голосу.

Головний секретар, який займається виданням книги конвенційних звітів, ствердив, що до часу цих нарад отримав тільки вісім звітів від членів Головного Уряду, а ці звіти мають бути готові у формі книжки для розподілу учасникам Конвенції, **делеґатам та членам Головного Уряду**.

Коротко звітували про свої репрезентативні функції, як і участь в зборах Окружних Комітетів, Ґ. Пашен, мґр І. Геврик, і д-р М. Куропась, який також розповів про свою недавню поїздку в Україну, виклади в Київському університеті, зустрічі із студентами, членамим Руху тощо.

Звітування закінчив д-р І. Флис, інформуючи про свою участь в загальних зборах Окружних Комітетів, про працю комерційного відділу, що його очолює **Юрій Дранс, про свою** недавню зустріч в Балтиморі з головою Конвенційної комісії Евгеном Іванцевим і управителем готелю Гаєтт Ріидженсі, де відбуватиметься Конвенція для полагодження деяких справ зв'язаних з нею.

Вичерпавши порядок нарад головний предсідник закрив їх у ранніх пополудневих годинах.

ДОПОВІДІ В УМ

Ню Йорк. — У п'ятницю, **27-го квітня**, в год. 7-ій вечора, **тут в Українському Музею виступлять з доповідями про реставрацію пам'яток в Україні два чільні активісти в цій ділянці** Іван Могитич і Ігор Кудін. Вступ за добровільними датками

В АМЕРИЦІ

В ЦЬОМУ РОЦІ ЗЛОЧИННІСТЬ дітей у шкільному віці в Ню Йорку зросла на 25 відсотків. Статистика вказує, що вчителі державних шкіл підлягають найбільшій небезпеці застосування сили зі сторони власних учнів. Особливо агресивні діти у початкових та спеціяльних школах, де злочинність порівняно з минулим роком зросла на 54 відсотки. Було зареєстровано 1,566 випадків нападів учнів на вчителів. Підсумовуючи ці статистичні дані, профспілка вчителів влаштувала надзвичайну нараду з головою нюйоркських публічних шкіл Джозефом Фернандезом, який обіцяв прийняти заходи та обговорити ситуацію з Об'єднанням учителів. Психологи пояснюють зростання злочинности та агресивности учнів початкових шкіл їх ненормальним сімейним життям. Діти переносять свою злість на вчителів, учні не мають почуття поваги до старших, які для них перестали бути авторитетом. Багато вчителів залишає свою професію, або переходять до інших шкіл у спокійніших дільницях. Злочинність дітей шкільного віку спостерігається у всіх великих містах країни

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Папа у Празі

Коли в минулому році Міхаїл Ґорбачов як перший кремлівський володар відвідав Папу Івана Павла II у Ватикані, всі коментатори *згадали дуже нерозумний запит Сталіна: „Скільки дивізій має Папа?"* Сталін глумливо висловлювався про Церкву і Вселенного Патріярха, але не стало Сталіна і не довго треба буде чекати, коли спалять всі його портрети, домовину Сталіна перенесуть з-під мурів Кремля на московський цвинтар для звичайних громадян. Ґорбачов запросив був Папу приїхати до СССР, Папа подякував, але зовсім не зобов'язався приїхати. Загально здогадувалися, що Ґорбачов прагнув використати Папу і його відвідини для „втихомирення" бунтарських католиків, які мали нещастя стати громадянами СССР. Ясно, що брутальна політика Ґорбачова супроти католицької Литви перекреслила ту сподівану ревізиту Папи. Зате Папа був у минулому тижні з дводенними відвідинами у чеській Празі, де вітав його президент Вацлав Гавел, прославляючи його приїзд, як „чудо". Два дні в минулому тижні, започатковані поцілуванням чеської землі вимазали безслідно 45-річну роботу марксистських атеїстів.

Папа Іван Павло II вистерігається виголошувати будь-де політичні промови. Але його виступи у Празі не могли подобатися Ґорбачову і його співробітникам, які все ще не виреклися Маркса і Леніна. „Єдиною тайною щодо комунізму, — казав у Празі Папа — це загадка коли і як щезне без сліду комунізм". „Комунізм провалився, як Вавилонська вежа..." Це була трагічна помилка думати, що світ може існувати без Бога. Півмільйона осіб, які залягли вулиці Праги, що ними проїздив Папа, їх ентузіязм (не зважаючи на препоганy погоду) і стихійне звеличання голови Церкви — це була насправді демонстрація проти Москви. Папа запевнював, що наближаємося до „однієї Европи від Атлантику по Урал". Подібно висловився був і Ґорбачов у відповідь на заклик президента Буша скасувати берлінський мур. Той мур провалився без ніякої уваги на Ґорбачова і „одна Европа" в розумінні Ґорбачова цілком інша, як в очах Папи. Як уявляє собі „одну Европу" кремлівський диктатор, який поруч із такою гарною реторикою переводить військом бльокаду маленької країни за те тільки, що вона вимагає привернення їй пограбованої волі!

Теперішній Папа, перший слов'янського роду, найбільш подорожує по всіх континентах. Скрізь, висідаючи з літака, цілує землю, скрізь проповідує мир і справедливість. Він не має дивізій, але здобув собі величезний авторитет, який каже всім державним мужам вільного світу рахуватися з його голосом. Авторитет Вселенного Патріярха кориниться в його становищі Намісника Христового. „Ти є скала („петрус") і на тій скалі побудую Церкву свою" — сказав Христос. Зміняються державні системи, валяться світські престоли, на наших очах маємо доказ, як несподівано можуть щезати й держави, (Східня Німеччина) але Церква Христова стоїть непорушно. Шість сателітних країн збунтувалися проти верховодства Москви і на наших очах розпочався процес розвалу евразійської імперії. Володарі західнього демократичного світу лякаються, що цей сучасний процес доведе до хаосу на велетенському просторі від Балтики по Тихий океан і від Білого по Чорне море. Лякаються, бо не знають, що принесе завтрашній день.

Чехо-Словаччина мала щастя, бо недавній політичний в'язень, драматург, виявився мудрим державним мужем.

Але хто може прийти на місце Міхаїла Ґорбачова, — амбіціонера-грача, який сьогодні говорить інакше, як говорив учора, але у Вашінґтоні, у Лондоні чи Парижі знають, з ким мають до діла. Ми воліли би, щоб західні державні мужі були відважніші і промовляли так, як Іван Павло II промовляв у Празі. В рубриці „Огляд тижневих подій", у минулонедільному „Ню Йорк Таймсі" оцінюють подорож Папи до Праги і його тамошні виступи як поважну дипломатичну прогру Ґорбачова. Згадується правильно, що переслідування Української Католицької Церкви в реакції скріпило визвольний рух України. Москва легковажила собі Ватикан у проблемі католицької Литви та настороження тепер проти себе 500 мільйонів католиків у світі — препогана політика Ґорбачова.

Володимир Яців

М. ҐОРБАЧОВ: ШАНСИ, ПОГРОЗИ, АЛЬТЕРНАТИВИ

I.

Поява Міхаїла Ґорбачова на політичній сцені є „поважним випадком". Прийнята ним програма революційної перебудови змушує політичні кола зайнятися серйозним вивченням проблематики дальших доріг еволюції суспільно-політичної і економічної системи СССР. Для характеристики цієї системи політичні аналітики користувалися звичайно протиставленням демократичної системи тоталітарній і, треба сказати, не без причин. Однак ці різниці не вичерпують всіх тих можливих даних, котрими в теоретичний спосіб пробується пояснити механізми діяння політичних систем. Відомі різні моделі систем політичного застосування влади, в яких, крім традиційного і леґально-раціонального, вирізняється застосування влади у формі харизматичного лідерства.

В такій загрозливій ситуації, в якій знаходиться нині Совєтський Союз, коли видається, що справування влади в тоталітарній системі московського зразка є вже неможливе, а знову парляментарну, демократичну систему ще не береться до уваги, тому позитивним потягненням є те, що політичні аналітики беруть на розгляд все те, що діється на відтинку суспільно-політичному з перспективи концепції харизматичного лідерства. На підставі плянів змін в системі на відтинку суспільно-політичному можна сказати, що Ґорбачов працює в тому напрямку, щоб створити харизматичне лідерство — імперську політичну систему. В такій системі центральною постаттю є лідер, який має у своїх руках майже необмежену владу. Такий лідер викликає загальний подив і прихильність мас, які переконані в тому, що його програма змін в системі на відтинку суспільно-політичному, а особливо на відтинку господарському, буде йти на добро народу. Такий провідник, а також його прихильники, мають велику силу волі і проводять в життя загальні зміни в системі, яку вони уважають, що вона є в інтересі дальшого існування імперії. Ці нові ідеї лідера впроваджується в життя з особливим розумінням його ролі, як лідера із спеціяльним довір'ям Компартії, яка уважає, що Ґорбачову як президентові із необмеженими повновластями удасться врятувати країну із хронічної господарської і політичної кризи. Виглядає, що Ґорбачов своїм новим мисленням краще сприймає становище країни, ніж інші його партійні товариші, які уважають, що криза на відтинку внутрішньо-політичному викликана тими змінами, які впроваджується в життя країни. Запляновано ним якась зміна в системі притягує до себе багато прихильників, наслідком чого є прихильне ставлення Заходу до перебудови харизматичного лідера.

Перед появою Ґорбачова як лідера характер суспільної маси був незнаний, не уважано її як важливий елемент у боротьбі за владу. Компартія рішала про життя мас на всіх відтинках суспільно-політичного і економічного життя. Треба підкреслити, що такий харизматичний лідер надає значення конечности всьому, що він запланував як „держатель" влади. Правдою є, що він в першій, початковій студії політичної активности не мусить мати стовідсоткової підтримки, однак звичайно він здобуває таку підтримку, і тоді його влада отримує „леґітимацію", стає переконливою, важливою до певної міри в понятті психологічному. Головним політичним завданням, яке, на думку Ґорбачова, необхідне до виконання, є перебудова детеперішньої від сепарованої від суспільства централізованої бюрократичної структури, в систему політичну, більш відкриту на імпульсивні суспільні домагання, більше сприяюча активізації народних мас. Хоч деякі окремі цілі Ґорбачова не є так прецизійно зформульовані, але напрям ні цих змін на відтинку політичному і економічному, можна легко запримітити. Можна легко ствердити, на підставі фактичних даних, що Ґорбачов має себе за ініціятора суспільно-політичних змін, і вимагає від народів окремих союзних республік підтримки його плянув перебудови, які сприймає від їх реалізації ортодоксальна фракція Компартії. Очікування підтримки змін на відтинку політичному, які не є ясно до кінця спрепаровані, що є часто ціхою режимів із харизматичним лідером в їхніх початкових стадіях, а у випадку Ґорбачова недопрацювання плянів змін, може в'язатися із страхом перед передчасним відкриттям карт.

Для пропаґування змін в системі Ґорбачов та його штаб працівників послуговуються гаслами такими, як „нове обличчя соціялізму", „історичний перелом", „нова мирна революцію", „демократизація системи політичної", „демократизація структури Компартії", як теж „перебудова господарки", які становлять реторичний арсенал Ґорбачова. Він уважає, що тим пропаґандивним арсеналом здобуде прихильників не тільки серед громадян Совєтського Союза, але й Заходу, який повірить його реформам і поспішить з допомогою, з вигідними договорами для його країни на відтинку політичному і господарському, які нині знаходиться в глибокій кризі.

Закінчення буде.

З МОГО ВІКНА

Іванна Савицька

Цілую ручки, „пані редактор"

Коли задзвонить телефон, я (із правила) не рухаюся з місця, але того щасливого дня, вхопивши слухальце, почула миле вітання: „Цілую ручки, пані редактор". Це дзвонив „Жовтодзюб". Правда, телефон не був до мене, але оте „пані редактор" підійняло мою особу ледь не під самісінькі хмари.

Сьогодні годі почути щось приємне, радісне, а все про вибухи, хвороби, про рабунки, чому світ не за нами, а проти нас, чому нам відмовили, не признали, не запросили...

Але „Жовтодзюб" не такий. Він роз'їжджає по світі, знає чимало новин, має зв'язки, і часом виконує обов'язки восьмої (у Чикаґо) радіогодини, коли хтось із громади подасться несподівано в безповоротну мандрівку. В „Жовтодзюба" — приємний голос, лагідна, життєва настанова, а оте „пані редактор" струснуло моєю амбіцією, і я надулася, наче жаба на телебаченні „National Geographic". І так воно, в піднесенні духу, тримало мене п'ять або й більше годин. Але совість — то такий поліціянт, що його не чіпляються навіть вогненні кулі. Стала мене муляти ота совість, шептати докори:

— І як тобі, християнська душе, не соромно чужі титули приймати, коли ти й не нюхала редакторського крісла. — І шпиль, і коль ота совість.

Похнюпившись дещо від отих докорів, я натягнула думку на останнісіньку дірку й пригадали роки 1965-1966, коли я сиділа за редакторським столом поряд з редакторами Росохою і Еліяшевським („Вільне Слово", Торонто). Правда, Росоха кудись весь час роз'їжджав, а ми (утрієчку) — Еліяшевський, ножиці і я — редаґували „Вільне Слово". Та ще й як редаґували! Еліяшевський — золота душа — брав на плечі найбільший, найважчий ван таж, хоч його плечі не дуже були дужі, а я з ножицями бігала за вістками по наших і ненаших газетах, і писала „на вільні теми". Кави тоді не було, була чиста вода...

Редактор Еліяшевський титулував мене пані редактор, і раз сказав: „У неділю — великий український концерт на Повиставовій Площі. Підіть, послухайте і напишіть рецензію".

Я пішла, послухала й написала. У тексті блистіло речення: „Ми горді з цього..."

— Викиньте оте „горді". Гордість — один із семи головних гріхів. Ніколи й ніде не вживайте отого слова. *Воно паскудне.*

Від ред. Еліяшевського я багато навчилася, за що йому гарно дякую. І сказала б йому, що я горда з нашої з ним співпраці, але не можу, бо це слово — паскудне.

Та ще про „Жовтодзюба". Він так юнацько тримається, такий життєрадісний, погідний, що ім'я „Жовтодзюб" так і прилипло до нього. Я вірю, що, впоравшись із котиками й собачками та попрощавшись із арабськими кониками, подасться у щасливу дорогу, а повернувшись із лікарського з'їзду у Києві, подзвонить нам і розкаже про Львів і Київ, а мене поздоровить „Цілую ручки, пані редактор".

Марта Гасюк

В СОВЄТСЬКІЙ ПРЕСІ ПОЧАЛИ ЗГАДУВАТИ МИКОЛУ РУДЕНКА

В газеті „Літературна Україна" ч. 14 з 7-го квітня надруковано статтю Івана Власенка „Де тепер Микола Руденко", в якій автор, відповідаючи на листи читачів, дуже прихильно пише про М. Руденка і розповідає про його нелегку боротьбу з партократією, про його життєвий та творчий шлях, про поневіряння в тюрмах, таборах і на засланні.

Як відомо, ім'я письменника М. Руденка в Україні було заборонено згадувати в пресі з 1960 року. За останні 30 років про нього була лише одна згадка в газеті „Літературна Україна" 1970 року, коли письменникові сповнилося 50 років. Як та публікація пробилася крізь цензурні перепони — невідомо. Деякий час ще друкувалися його книги, але до бібліотек, книгарень, редакцій та інших відповідних установ було розіслане таємне розпорядження не пропаґувати його ім'я і його твори. В такий спосіб підготовлялися умови для розправи над письменником. А що його романи „Вітер в обличчя", „Остання шабля", „Чарівний бумеранг" та інші були дуже популярні, то розправитися з ним тихо не було змоги. Отож і плянувалося спочатку всенародне забуття, потім виключення зі Спілки письменників, далі арешт, після якого з бібліотек та книгарень були вилучені і спалені всі книги М. Руденка. Все це знову ж таки робилося таємно, щоб не популяризувати ім'я письменника. Остання його книга „Сто світил" була надрукована в Україні 1970 року, але ні хвалити, ні критикувати його твори в пресі чи по радіо не дозволяли.

Перша згадка про М. Руденка з'явилася наприкінці минулого року в Москві, коли в одному з журналів був надрукований вірш російськомовного поета з Харкова Бориса Чічібабіна. Вірш написаний відразу після арешту М. Руденка й починається словами: „Я плачу о душе и стыдно мне и голо, и свет во мне скорбит о поздней той поре, как за моим столом сидел смеясь Микола и с болью говорил о попранном добре..."

Чічібабін боляче реаґує на арешт українського письменника, який „жизни наши спас и кровь пролил на фронте", а тепер „нашу честь спасет в собачьих лагерях". Болить Чічібабіну і те, що „перед чванством лжи молчат лауреаты — и физики молчат, и лирики молчат..."

Промайнула згадка про М. Руденка і в „Літературній Україні" 7-го грудня 1989 року в публікації про розмову Юрія Мушкетика з головою КҐБ України М. Голушком, під час якої цей останній сказав, що пора вже зняти звинувачення з Василя Стуса і по-новому глянути на справу М. Руденка.

В московській „Литературной Газете" 21-го лютого цього року знову згадувалось про М. Руденка і цитувався вірш Б. Чічібабіна про нього. І ось тепер надрукована велика стаття І. Власенка в „Літературній Україні", де автор порівнює М. Руденка з пророком, якого визнають на чужині, а на батьківщині каменують та спроваджують у таку пустелю, де його крику ніхто не почує.

Україна, пише І. Власенко, з часів приєднання до Росії була полігоном політичних репресій та відвертої русифікації. Царі позбавляли Україну інтеліґенції, забираючи найталановитіших українців до Москви, Петербургу, а непокірних знищуючи. Сталіністи вбивали кожного чесного і мислячого українця а брежнєвсько-сусловська команда тихою сапою „виполола з ниви української літератури такого письменника, як Микола Руденко, хоча, фактично, рот йому заткнули значно раніше". Сталося це тому, що „як людина діалектичного мислення він з болем помічав, що ідеали комунізму і реальні картини нашої соціялістичної дійсності поступово, але неухильно віддаляються одне від одного". Пошуки правди і правильних шляхів почалися в Руденка ще 1956 року і невдовзі, ніби передбачаючи свою долю, розповідає Власенко, Руденко у вірші „Хлопчик і ягода" писав: „І зашепочуться: — Ненормальний. — І покотиться: — Маніяк". Пізніше партапаратники його й справді намагалися оголосити божевільним, але лікарі цього не підтвердили.

„Коли-небудь дослідники літератури, можливо, відзначать спалах жанру фантастики у застійні брежнєвські часи. Річ у тім, що цей жанр допомагав певною мірою обходити густо розставлені рогатки цензури", — пише І. Власенко і пояснює, що переносячи дію творів у інші світи та епохи, можна було показувати продажність, фарисейство і жорстокість, що панували в суспільстві розвинутого соціялізму і водночас вдавати, що йдеться „не про нашого царя". Так було у романі М. Руденка „Чарівний бумеранг". Пильні цензори, приколихані фантастичним антуражем, проґавили філософсько-соціяльний підтекст роману. Цей твір для Руденка не був випадковим, він був предтечею сьогоднішньої доби. Це твір митця, який розумів, що люди повинні жити у згоді з законами природи, космосу, а не всупереч їм.

Прагнучи віднайти загублену марксистами живу філософську думку, Руденко вивчає твори Канта, Геґеля, Феєрбаха, Маркса, Енґельса, Леніна, читає теологічну й футурологічну літературу, намагається з'я-

(Закінчення на ст. 6-ій)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Богдан Бойчук

„Світло зі сходу" — виставка Вірляни Ткач у „Ля Мама"

Коли Вірляна Ткач визбирувала для своєї постановки різнорідні та з різних епох матеріяли (щоденник Леся Курбаса, вірші Сковороди, Тичини, Шевченка) і в емоційний, трохи розривчастий спосіб вияснювала концепцію виставки, — я ніяк не міг її збагнути, ні уявити, як з таких принагідних кусків можна зліпити театральне дійство. Тому йшов на виставу „со страхом" і психологічно приготований пережити розчарування.

Замість того пережив зачарування. У своєму режисерському задумі Вірляна вжила щоденник Курбаса як канву чи драматурґічне риштування, і на ньому коляжним способом побудувала дійство. В суті речі, вона зобразила історію театру Леся Курбаса, точніше передберезілівський період того театру — „Київдрамте".

Сценічне оформлення спроєктував Ватоку Уено з орієнтальною леґкістю й винахідливістю. Сцена була розділена вздовж під прозорими панелями, які часто служили екранами для висвітлювання фотографічних кадрів; часом дійство відбувалося за тими панелями, й піввидні постаті творили враження віддалености, минулости; дія відбувалося одночасно й перед панелями — в нормальному театральному вимірі.

Музичне оформлення створив композитор Роман Гурко, який працює в Канадській оперній компанії. Музика його — високоякісна, вона органічно й гармонійно вкладалася в загальну канву вистави.

Мені здається, що виставою „Світло зі сходу" Вірляна Ткач засвідчила своє режисерське дозріння. В минулому Вірляна любувалася в гіперболізованих, гіпер-драматичних (часом навіть бурлескних) засобах, які, гнані її характерною

(Закінчення на ст. 6-ій)

Марія Охримович

ФЕСТИВАЛЬ СУЧАСНИХ ФІЛЬМІВ УКРАЇНИ В КАНАДІ

I.

Під назвою „Ukrainian Glasnost Film Festival — 1990" відбувся в Торонто, Канаді, фільмовий фестиваль в днях 29-го січня — 3-го лютого ц.р., під час якого показано біля 20-ти найновіших фільмів, випродукованих в Україні за останній час.

Цей фестиваль спонзорували обопільно університет Йорк в Торонто та ряд київських кіностудій та організацій, а саме: Об'єднання молодих кінематографів України (ОМКУ); Спілка кінематографів України; Українська хронікально-документальна кіностудія; Кіностудія науково-популярних фільмів; студія „Укртелефільм".

Досі загальновідомою була лише кіностудія ім. О. Довженка. А тепер, завдяки Романі Баґрій, професорові гуманістичний студій в університеті Йорк-Торонто, ми мали нагоду довідатися про активність та досягнення молодих кінорежисерів в ділянці української кінематографії в останньому часі.

Романа Баґрій, перебуваючи минулого літа в Києві як стипендистка академічного обміну поміж Канадою та УССР, вперше відкрила для нас ці молоді таланти та їхній вклад у розвиток українського кіна. Водночас вже тоді вона запланувала зорганізувати фестиваль їхніх фільмів в університеті з особистою присутністю їх творців.

Можна відразу признати, що наші гості мали чим похвалитися, бо за відносно короткий час періоду гласности вони спромоглися створити ряд цікавих та вартісних творів, серед неймовірно несприятливих матеріяльних умовин.

Знана річ, що фільмова продукція вимагає крім таланту та професійного знання теж кіностудій обладнаних модерною кіноапаратурою. Для характеристики обставин праці в цій ділянці в Україні цікаво згадати дотепну заувагу американських туристів при нагоді оглядин кіноапаратури в студії ім. Довженка: „Тут цікаві музейні об'єкти, але покажіть нам, будь ласка, чим кінематографи послуговуються при продукції фільмів...?" Основне загальне враження, що залишається після перегляду фільмів, це те, як гостро відчувають та болiють наші молоді талановиті кінорежисери проблемами, перед якими поставив Україну наш неповторний час. І тому тут вони в більшості відображують цю проблематику фільмами в документальному жанрі.

Тут не пошкодить коротко спинитися над характеристикою документальних фільмів у міжнародній перспективі.

Навіть тепер, однією із засадничих проблем кінематографії є питання з одної сторони, „документальних", а з другої — „ігрових" фільмів. Насправді, не завжди існує таке цілковите розмежування. В „ігрових" фільмах напевно переважає елемент драматичного хвилювання, а в документальних домінує інформативний характер, і цей матеріял творить його підставову, найважливішу частину. Але документальні фільми, які досягли високого рівня вже на початку 20-их років нашого століття, в свою чергу, можна теж поділити на кілька напрямних груп, залежно від творчого темпераменту їхніх творців.

Після стадії натуралістичних фільмів (часто етнографічних, або антропологічних) в 1920-их роках під впливом мистецтва авангарду того часу фільмові режисери-документалісти позначили свої твори експериментальними манерами пошуків та інновацій поряд з творами в живописі літературі та музиці.

Замість шукати за екзотичним матеріялом в далеких краях, кінематографи почали схоплювати на фільмову плівку фраґменти власного середовища, кадри непідробленого життя, вирвані із найзвичайніших буднів, щоб тоді втілити ці уривки в контекст ритмічних образів, що зливаються в одну „симфонічну структуру". Так постає художньо-документальний фільм.

Згодом з'являється третя течія у творенні документальних фільмів, в яку впроваджуються соціяльні та політичні ідеї. А вже найновіша фаза — це т.зв. „Cinema verite" у Франції або „Direct Cinema" в Америці, а в Україні — це „Кіно-Правда". Ці останні напрямки поширилися після Другої світової війни і були зумовлені новими технологічними досягненнями в телевізії, звукосаписі та у введені легкої та зручної фотоапаратури. Все це уможливило досягти в документальному фільмі рівня автентичности, безпосередньости та життєвої правди як ніколи досі.

Виключення редакції кінопєси, а то й цілковитого усунення сценарія, часом приводить до продукцій, які можуть вражати аматорщиною. Зате „Кіно-правда" є так близькою до життя, до дійсности людини з її долею та її приреченністю, як це лише можливо досягнути в фільмі.

Під час фестивалю „українське Торонто" мало нагоду познайомитися з фільмами усіх згаданих напрямків. Але хоч поодиноко і формально ці фільми відрізняються один від одного і кожен є позначений мистецькою індивідуальністю режисера, разом вони творять картину сучасної України та української людини. Хай ця картина не вичерпна, але напевно у кожному із 20-ти фільмів фестивалю можна було знайти меншу або більшу крихту правди про минуле та сьогоднішнє України.

Найчисленніше у фестивалі були заступлені фільми з етнографічно-історичним сюжетом та панорамою українських народних традицій і звичаїв („Чумацьким шляхом" — режисер Михайло Павлов: „На Різдво" — реж. Олександер Коваль; „Сон" — реж. С. Буковський) й інші. Але ці фільми у великій мірі були усучаснені додатковими аспектами дослідження найпекучішої проблеми нашого століття — екології рідного краю, та екології духу нашого народу. Крім цього, мандрівкою землею українською в часі і просторі вони теж віддзеркалювали ідеї та настанови наших провідників у новій коньюнктурі перебудови, привернути національну гідність, століттями стоптану окупантами нашого народу.

Продовження буде.

ДЕЛЕҐАТИ ТА ЇХ ЗАСТУПНИКИ НА XXXII ЗВИЧАЙНУ КОНВЕНЦІЮ УНСОЮЗУ,

що їх затвердив Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу

Відділ	Ім'я та прізвище делегата	Ім'я та прізвище заступника делегата
1 - 9	Володимир Чернега	Володимир Саляк
5	Володимир Левенець	Микола Хоманчук
	Стефанія Рудик	Стефан Ковалівський
6 - 433	Михайло Халанич	
7	Гелен Словік	Адольф Словік
8	Марія Кульчицька	Михайло Шашкевич
10 - 248	Константин Хільченковський	
13	Павло Шевчук	Василь Кошикар
	Микола Філь	Іван Романишин
14	Богдан Робак	Михайло Цяпка
15	Остап Зинюк	Богдан Ясінський
16 - 394	д-р Василь Лучків	Іван Дарнобід
17 - 247	Антін Коцепула	Василь Шеремета
20	Роман І. Куропась	Тамара Д. Куропась
21 - 323	Іван Бараник	Михайло Білик
22	Володимир Скат	Ярослав Хлипняч
	Ольга Козак	Володимир Бардигула
25	Марія Савчак	д-р Богдан Шебунчак
	Марта Коломиєць	Василь Шевчук
	Христина Ференцевич	
27	Роман Лапичак	Христина Лапичак
29	Ольга О. Маліщак	Григорій Ґрозьо
32	Володимир Яців	Ярослав Лебідь
34 - 126	Марія Андерсон	Іван Т. Шеліга
37	Ольга Осередчук	Марія Завійська
39	Іван Пиндус	Василь Майкович
	о. д-р Мирон Ткач	Микола Проскуренко
42	Юліян Котляр	Василь Марущак
	Іван Хомко ст.	Варвара Тижбір
45	Микола Пришляк	Микола Бачара
47	Роман Гарас	Євгенія Морковчук
	Оксана Козяк	Катерина Вайтгед
48 - 128	Стефан Івасечко	Володимир Горбовий
49 - 498	Степан Вовк	Олекса Карпінський
51	Михайло Ольшанський	Павло Олексюк
53	Наталія А. Сачко	Дмитро Головатий
55	Адам Ціздин	Маріянна Ціздин
56	Петро Когут ст.	Петро Когут мол.
57	Михайло Савків ст.	Михайло Савків мол.
59	Тарас Сливінський	Ігор Гайда
	Дмитро Р. Стець	Василь Пелещук
63	Теодор І. Кункі	Михайло Турко
	Айріс І.Кункі	
66 - 38	Петро Лещишин	
67 - 370	Франко Ф. Стубан	
70	Микола Шеремета	Михайло Пилипчак
76	Юлія Демчук	Марія О. Демчук
78	Іван М. Петрунцьо	Марія Петрунцьо
82 - 31	Ольга Марущак	Михайло Стах
83	Андрій Кушнір	Текля Мисак
	Іванна Осідач	Іван Кусень
86	д-р Іван Сєрант	Михайло Демків
88	Стефанія М. Гаврилюк	Андрій Лесів
	Данило Слободян	Ольга Равлюк
93 - 40	Олена Тренклер	Роман Свистун
94	Олена Татарська	Володимир Дигдало
	Василь Колодчин	Михайло Березовський
96	Микола Драпало	Йосип Полатайко
102	Микола Бобечко	Марія С. Бобечко
103 - 502	Раїса Дорошенко	Данило Марцинюк
104 - 179	Василь Матковський	Наталія Шуя
106	Григорій Дронь	Юрій Косачевич
112	Дженні Г. Бочар	Михайло І. Бочар
113	Франко Коземчак	Франко Т. Коземчак мол.
	Степан Вінц	Юрій Моксінчок
114	Ольга Бережан	Іван Сірик
116	Степан Шилкевич	Сильвестер Петруняк
120	Казимир Пудик	Ілія Матіяш
121	Володимир Цмайло ст.	
123	Софія Голик	Роман Голик
125	Левка Паньків	Мілдред Баня
127	Марія А. Гаравус	Анастазія Ільківська
	Василь Шарван	Петро Гаравус
130	Юрій Юрків	Василь Піх
131 - 243	інж. Лев Боднар	Ярослав Загородний
133	Ярослав Леськів	Анна Дубас
134 - 369	Олександер Блаґітка	Павло Крепич
136 - 406	Михайло Сорока	Марія Сорока
137 - 438	Степан Колодруб	
146	Григорій Корбяк	Петро Шнурівський
147	Анна Саґан	Іван Саґан
153	Юрій Данилів	Богдан Артимишин
	Володимир Зуляк	інж. Іван Скіра
156 - 11	Андрій Забродський	Володимир Крамар
158	Емілія Саноцька	Анна Польна
161	Василь Гладьо	Михайло Гладьо
	Метро Прокопович	Йосип Родьо
162 - 105	Дмитро Федорійчук	
163	Теодор Дуда	Катерина Семен
	Яким Козел	Василь Хромяк
164	Тимко Бутрей	Шіла Бутрей
165 - 3	Марія К. Пелехата	Наталія Корнова
168 - 142	Іван Бабин	
170	Володимир Білик	Стефан Чуйко
171	Марія Процик	Ірена Колодій
	Ґеновефа Куфта	Анна П. Фріц
172 - 332	д-р Іван Пелех	Казимир Мазепа
173	Петро Щерба	Євген Щерба
	Ірена Щерба	Іван Баланчук
174	д-р Атанас Слюсарчук	д-р Олександер М. Серафин
	Зенон Василькевич	Петро Капітонець
175	Ярослав Базюк	Петро Семеґен
176 - 107	Михайло Остап	Василь Ванжула
177 - 236	Іван Лаба	
180 - 167	Григорій Жеребняк	Іван Вельган
182	Григорій Клименко	Павло Войнов
183	Катерина Е. Назарк	Петро Залуга
184 - 395	Варвара Бачинська	Стефанія Лісович
191	Дмитро Коцан	Григорій Ільницький
192 - 382	Ярослав Сенишин	Катерина Гарбіст
194	Михайло Юзенів	Юрій Костів
	мґр Іван Винник	Олена Ґой
200	Іван Пригоди	Михайло Білейчук
	Юрій Проців	Михайло Новосад
204	Мирон Заліпський	Михайло Муць
	мґр Михайло Шпонтак	Орест Менцінський
206	Лев І. Гардінк	Марія Кунь
	Дмитро М. Сарахман	Іван А. Гардінк
209 - 409	Володимир Янів	

Відділ	Ім'я та прізвище делегата	Ім'я та прізвище заступника делегата
214	Омелян Твардовський	Осип Труш
216	Богдан Одежинський	Юрій В. Богачевський
217	Стефан Приймак	Казимир Завадецький
	Мирон Т. Руснак	Дмитро Марголич
219 - 417	Теодор Литвин	інж. Ілько Цибрівський
220	Іван Мелінишин	Іван Пірко
	Михайло Михайлишин	Юрій Юзків
221	Михайло Карачевський	Олена Карачевська
	Петро Куліш	
222 - 328	мґр Ярослав Кришталович	Богдан Ковч
223 - 99	Михайло Микулин	Іван Гринчишин
226 - 75	о. д-р Павло Бабяк	
230	Михайло Юрчишин	Євген Волошин
231	Теодозія Пастушок	Олександер Р. Пастушок
233	Тетяна Сілецька	Марія Івасишин
234	Михайло Хитра	Михайло Іванців
237	Ева Юзич	
238	Анна Ремик	Зіна Кондратюк
239	Оксана Гораєцька	Михайло Ковальчин
240	Богдан Семків	д-р Богдан Футей
	д-р Василь Ліщинецький	Євген Бачинський
242	Йосип Чабан	
	Андрея Чабан	
245	Михайло Мартиненко	Юрій Фат
	Іван Бойчук	Ярослав Чучук
254 - 390	Василь Романишин	
256 - 19	Осип Я. Мартинець	д-р Роман Голіят
257	інж. Августин С. Рудник	Володимир Матла
259	Юлія Ґуґлик	Роза Пітула Сипко
261 - 331	Іван Васюрко	д-р Іван Куйдич
266	Володимир Варшона	Ігор Римарук
	Анатолій Качан	Йосип Пащак
267	Володимир Клозник	Ґльорія Толопка
268 - 154	Бронислав Богдан	Анна Яремко
269	Христина Фуґа Гербеґі	Павло Фуґа
270 - 100	Степан Островський	
271	Іван Чопко	Анна Чопко
	Володимир Корчинський	Марія Романишин
276	Степан А. Іваницький	Йосип Прокопович
277	Осип Гладун	Тиміш Мельник
	Володимир Василенко	Александер Рудзінський
281 - 26	Мирон Сірий	Катерина З. Пров
282 - 169	Марія Боловська	Генрі Боловський
283	Григорій Гавришків	
285	Олекса Скібіцький	Валентина Макогон
286 - 205	Павлина Балутянська	
287	Дана А. Ясінська	Романа О. Гадзевич
291 - 132	Віра Напора	Михайло Смерека
292	Стефанія Федик	Михайло Калинич
	Юрій Руб	Осип Рудницький
293	Іван Хома	Роман Форостина
301	Юрій Паславський	Петро Врублівський
303 - 65	Василь Лещук	Андрій Сміт
304 - 459	Марія І. Гнатик	
305	Марґарета Гентош	Йосип Гентош
307	Дмитро Ґалонжка	д-р Іван С. Дідюк
316	Іван Л. Ґалуґа	Іван Новак
	Іван Сверида	Василь Ґереґа
	Річард Рословський	Іван Юрків
317 - 218	Микола Велич	
320	Іван Малко	Павло Фенчак
321 - 479	Дмитро Цюх помер 3/90	
322 - 340	Евелін Кейбіда	
324 - 2	Іван Бабяк	
325	Йосип Лисогір	Василь Троць
327	Зеновія Зарицька	Богдан Курчак
334 - 33	Стефанія Бохонок	
336	Василь Малиновський	Василь Шмагло
337	Остап Стельмах	
338 - 109	Ольга Пішко	Володимир Звірик
341 - 504	мґр Володимир Літинський	Євген Барна
343 - 36	Марія Сверида	
345	Михайло Каркоць	Олександер Полець
346	Микола Петрівський	Марія Ковальчук
347 - 378	Теодор Сущик	Катерина С. Ґордон
348	Естелла Волошин	Ілейн Волошин
349	Михайло Захарко	Степан Захарко
350 - 12	Тома Фінів	
352	д-р Мирослав Кий	Ярослав Ю. Щербак
353	Йосип Рінник	Надія Рінник
356 - 354	Марія Весел	Мирон Війтик
358	д-р Зенон Голубець	д-р Ігор Захарій
360	Зенон Боднарський	Ярослав Пришляк
	Богдан Пашковський	Йосип Б. Гаврилюк
361	Степан Чума	Семен Літепло
	Іван Яремчук	Григорій Полчій
362 - 58	Федір Петрик	
364	Володимир Владика	Франко Бенко
367	Петро Дзюба	Іван Олексик
368	Микола Ракуш	
371	Мирослав Дереш	мґр Володимир Сенежак
372	Софія Лонишин	Юрій Лонишин
374 - 73	Володимир Гетьманський	Франко Василик
375	Петро Тарнавський	Теодор Рак
	Маріян Корженьовський	Бруно Даньківський
377 - 139	Іван Ґавалюх	Петро Питель
379	Василь Семків	Наталія Денеґа
	Теодор Томків	Теодор Турчин
	інж. Стефан Голяш	Петро Стецько
383 - 151	Йосиф Хома	Анна Строт
385	Мирон Крамарчук	Дмитро Мандибур
	Петро Кміт	Іван Машталір
387 - 253	Ірена Олійник	Петро Гаврильців
397	інж. Михайло Нич	д-р Наталія Пазуняк
	мґр Іван Скочиляс	Петро Ґенгало
399	Роман Рипхан	Ярослав Баторфальви
401	о. Іван Ващук	Степан Чорній
402	Анна Бурій	Марія Федак
407	Василь Шаран	Анна Пахолок
	Татьяна Миськів	
408 - 466	о. д-р Мирон Стасів	Петро Крутиголова
414	проф. Іван Телюк	д-р Іван Кизик
	д-р Михайло Сніґурович	Іван Румак
416 - 440	Катерина Онуфрик	Ніна Онуфрик
421 - 505	Бернард Л. Корчинський	
422	Василь Євтушенко	Юрій Будерацький
423	Олександра Куропась	Юліян Юринець
424 - 95	Віталій Трипупенко	пастор Іван Ковальчук
427	Петро Дяків	Ярослав Гальчук
430	Іван Кніґницький	Роман Кніґницький
	д-р Іван Скальчук	
432	Ярослава Зорич	Ляриса Гвоздулич
	Іван Шлапак	Олександра Ковальська
	Павло Дорожинський	Осипа Максимів
434	Олександра Дольницька	Адольф Гладилович
	Михайло Дідух	Ярослав Кобилецький
437	мґр Роман Чорнобіль	Андрій Яріш
439	Анна Зацерковна	Михайло Шіпош
441	Дмитро Заневич	о. Іван Труш
442 - 402	мґр Юрій Шимко	Марія Нечай
444	Лев Вовк	д-р Стефан Дершко

Програма...

(Закінчення зі стор. 1)

КОНВЕНЦІЙНІ КОМІСІЇ

Головний Екзекутивний Комітет на своєму засіданні дня 21-го квітня 1990 призначив, згідно з постановою 16-ої статті статуту УНСоюзу, наступних делегатів до Конвенційних Комісій:

ВЕРИФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ:

1. Роман Лапичак, 27-ий Відділ, Нюарк, Н.Дж
2. Василь Семків, 379-ий Відділ, Чикаго, Ілл.
3. Степан Приймак, 217-ий Відділ, Рочестер, Н.Й.
4. Віра Баніт, 473-ий Відділ, Монтреаль, Квеб. Кана
5. Тарас Сливінський, 59-ий Відділ, Бріджпорт, Конн

СТАТУТОВА КОМІСІЯ:

1. Зеновія Зарицька, 327-ий Відділ, Гемстед, Н.Й.
2. Михайло Каркоць,345-ий Відділ, Міннеаполіс, Мін.
3. Іван Скочиляс, 397-ий Відділ, Філядельфія, Па.
4. Михайло Дідух, 434-ий Відділ, Монтреаль, Квеб. Канада
5. Анна Ремик, 238-ий Відділ, Бостон, Мас.

ФІНАНСОВА КОМІСІЯ:

1. д-р Іван Сєрант, 86-ий Відділ, Ню Йорк, Н.Й.
2. Гелен Словік, 7-ий Відділ, Мекаду, Па.
3. Славка Паньків, 125-ий Відділ, Чикаго, Ілл.
4. Лев Вовк, 444-ий Відділ, Саскатун, Саск. Канада
5. Іван Ґавалюх, 377-ий Відділ, Ст. Пітерсбурґ, Фльорида

Відділ	Ім'я та прізвище делегата	Ім'я та прізвище заступника делегата
445	Стефанія Геврик	Василь Ріпак
	Ігор А. Процак	Орест В. Геврик
448 - 443	Микола Перейма	
450	Евстахія Мілянич	Христина Навроцька
451 - 412	Єфим Омельченко	Емілія Смаль
452	Василь Шуя	Марія Сцібайло
454 - 339	Микола Бережук	
457 - 455	Тарас Шумилович	
458	Данило Д. Пиш	Євген Демидчук
	Петро Тимків	
460 - 503	Любомир Войтів	
461 - 468	Мирон Грох	Петро Самець
462 - 492	Йосиф Р. Фаринич	
464 - 474	Микола Хомин	Аріядна Д. Манило
465	Володимир Морикон	Олександер Кіцак
467 - 115	Теодор Лялька	Петро Бабич
471 - 275	Микола Андрухів	Петро Палка
472	д-р Богдан Ткачук	
473	Віра Баніт	д-р Осип К. Винницький
481 - 91	Євген А. Чучман	Петро Кочірка
484	Володимир Кропельницький	Володимир Гнатів
487 - 235	інж. Микола Денисюк	
488 - 486	Олександер Лінкевич	Микола Кісь
489	д-р Микола Шпитко	Микола Григорович
490 - 150	Семен Чорномаз	
497 - 295	д-р Петро Саварин	

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ

Головний предсідник

JOHN O. FLIS
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Заст. головного предсідника

MYRON B. KUROPAS
107 Ilehamwood Drive
De Kalb, Ill. 60115

Гол. директор для Канади

JOHN HEWRYK
327 McAdam Avenue
Winnipeg, Manitoba
Canada R2W 0B3

Заст. головного предсідника

GLORIA PASCHEN
235 N. Aldine Avenue
Park Ridge, Ill. 60068

Головний секретар

WALTER Y. SOCHAN
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Головний касир

ULANA M. DIACHUK
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

NESTOR OLESNYCKY
17 Garthwaite Ter.
Maplewood, N.J. 07040

ANATOLE DOROSHENKO
1664 Taurus
Cedarburg, Wisc. 53012

STEFAN HAWRYSZ
155 Erdenheim Rd
Philadelphia, Pa. 19118

Very Rev. STEPHEN BILAK
1750 Jefferson St., Apt. 301
Hollywwood, FL. 33020

LEONID FIL
Cadiz Plant
c/o Ford Motor Co.
Electronics Division
P.O. Box 412
Ypsilanti, Mich. 48197

ГОЛОВНІ РАДНІ:

WILLIAM PASTUSZEK
9 So. Chester Road
Swarthmore, Pa. 19081

ANDREW JULA
15 Sands Avenue
Ambridge, Pa. 15003

TARAS MAKSYMOWICH
1318 18th Street
Miami Beach, Fla. 33139

TEKLA MOROZ
345 36th Avenue
Lachine, Quebec
Canada H8T 2A

TARAS SZMAGALA
10976 Tanager Trail
Brecksville, Ohio 44141

WALTER KWAS
Soyuzivka, UNA Estate
Kerhonkson, N.Y. 12446

EUGENE IWANCIW
6138 N. 12th Street
Arlington, Va. 22205

HELEN OLEK-SCOTT
7644 W. Rosedale Avenue
Chicago, Ill. 60631

ANDREW KEYBIDA
19 Rutgers Street
Maplewood, N.J. 07040

WASYL DIDIUK
30 Allenhurst Drive, Apt. 402
Islington, Ont.
Canada M9A 4Y8

ALEX CHUDOLIJ
144 Hazel Street
Clifton, N.J. 07011

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР „СВОБОДИ"

ZENON SNYLYK
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

MARIA CHUCHMAN
Sts. Peter & Paul Residence
No. 329
221 Milner Avenue
Scarborough, Ont. Canada
M1S 4P4

STEPHEN KUROPAS
3301 N. Newland
Chicago, Ill. 60634

JAROSLAW PADOCH
71 East 7th Street
New York, N.Y. 10003

GENEVIEVE ZEREBNIAK
239-C Portage Lakes Dr.
Akron, Ohio 44319

ANNA CHOPEK
678 44th Street
Los Alamos, N.M. 87544

WALTER ZAPARANIUK
1211 Downer Avenue
Utica, N.Y. 13502

MARY DUSHNYCK
2 Marine Avenue
Brooklyn, N.Y. 11209

BOHDAN I. HNATIUK
535 Prescott Rd
Merion Station, Pa. 19066

ANNA HARAS
1930 Greenleaf Street
Bethlehem, Pa. 18017

ЧОРНОБИЛЬ: РІК ЧЕТВЕРТИЙ

Трагедія Чорнобиля очима науковця

(О. К.) Д-р Дмитро Гродзінський, член-кореспондент Академії Наук УССР радо дає нам інформації про стан радіяції після трагедії вибуху атомового реактора в Чорнобилі, хоча він як активний член „Зеленого Світу" в загальному говорить на теми екології в часі своїх відвідин ЗСА. Але нам із більшою четвертою річницею найближча ця проблема і хочемо почути думки фахівця в тому напрямі.

Приємний голос д-ра Д. Гродзінського якось заломлюється, коли він на початку стверджує, що Чорнобиль — це найбільша катастрофа у світі і далеко своїми розмірами перевищує атомові бомби в Гірошімі та Нагасакі.

Д-р Д. Гродзінський (світлила ред. Р. Гадзевич)

— Бачите, в Чорнобилі вибухло 192 тонни радіоактивного палива, з яких створилася вогненна куля, а з нею висока температура, а вітри виривали окремі частини і несли аж так далеко як до Баварії, Швеції, Шотляндії. Чи можна отже уявити, що сталося в Україні? Кожна піч на Поліссі-це малий реактор, а земля затруєна на довгий-довгий час.

— Чи можете вияснити нам, як довго діють ці радіоактивні складники в землі?

— Радіонукліди довго живуть в землі, із них період піврозпаду для цезію і стронцію є 30 років, а плутоній діє у землі 24600 років. Усі ці частини, що попали в землю, діють і через це зміни у рослинах, у деревах, у вигляді звірів.

— Ви показуєте в часі своїх доповідей світлини рослин, дерев у несамовитих розмірах і видах — чи це все наслідки радіоактивности?

— Розуміється, коли йдеться про звірів-потвор — тут важко доказати, скільки з них це вже виродки Чорнобиля — ми не маємо на це, на жаль, точних даних, але коли йдеться про рослини, то не можна найти інакшого пояснення як лише вплив радіоактивности.

— А які на вашу думку наслідки її на населення?

— Людина підпадає під три головні фактори радіяції, а саме: а) зовнішні — це опромінення, яке викликує пошкодження шкіри і це в різних ступенях, б) радіонукліди, які втискаються в нутро організму, а з них стронцій діє на кості, а цельсій на м'язи і в) аеросолій, який люди вдихують та ним нищиться віддихова система.

Загально говорять, що найбільше насичення захворінь із наслідків усіх цих компонентів можна буде бачити п'ять років після аварії — чи ви також такої думки?

— Це важко сьогодні сказати і ніхто не знає, скільки буде захворінь та коли вони викажуться. Медичні звіти перших місяців після 26-го квітня знищено, а і сьогодні в добу гласности важко переглянути медичні звіти та зробити перелік. Але поступово бачимо щораз більше захворювань. Не забувайте, що молоко і м'ясо два головні харчові продукти для сільського населення будуть ще 20 років затруєні, бо ж тварини споживають траву, яка повна радіоактивних елементів. Отож, наприклад, радіоактивний йод пошкоджує щитові залози, а це доводить до порушення гормонного балянсу у людини. Наслідком того різке послаблення імунітету, часті сильні простуди, послаблення зору, зростають випадки захворінь крови, мозку костей — отже левкемія. А при тому, люди, що вкінці дізналися правду про Чорнобиль, щораз більше нервові, бояться природи та її продуктів, а в наслідок того авітаміноза та недоживлення. Але смерть з радіяції приходить підступно, поволі... Все це однак важко охопити конкретними даними чи числами, бо обліку ніякого немає. А тут під загрозою генетичний потенціял нашої нації!

— А як із природою?

— Тут таки можна краще бачити власними очима. Ось, напр. рудий мертвий ліс — його вже тепер більше як 1000 гектарів. Коли б він зачав горіти, то його сильна радіоактивність пішла б вгору. Або мули на дні рік Прип'яті, київських річок — вони страшенно радіоактивні.

Але нам в першу чергу треба рятувати таки людей — каже д-р Д. Гродзінський.

І це ми всі уважаємо найважливішим, але як це робити?

Двоголове теля, що народилося цього року.

Сторінку підготовила ред. Ольга Кузьмович.
...нок із збірки д-ра Д. Гродзінського

Проголошення 26-го квітня Днем Народної Жалоби

Указ

Президії Верховної Ради Української РСР

Про оголошення дня 26 квітня „Днем Чорнобильської трагедії"

Враховуючи пропозиції депутатів Верховної Ради Української РСР та широкої громадськости республіки про увічнення в пам'яті народу трагічних подій, пов'язаних з аварією на Чорнобильській АЕС, та з метою застереження ядерних катастроф, згуртування населення на боротьбу за екологічну безпеку, оздоровлення навколишнього середовища. Президія Верховної ради Української РСР постановляє:

Оголосити 26 квітня „Днем чорнобильської трагедії". Щорічно в цей день припускати Державний прапор Української РСР на будинках Верховної Ради Української РСР, Ради Міністрів Української РСР та виконавчих комітетів місцевих Рад Української РСР.

Голова Президії Верховної Ради Української РСР
В. Шевченко

Секретар Президії верховної Ради Української РСР
М. Хоменко

м. Київ, 29 березня 1990 р.

„Радянська Україна"

Чорнобильська трагедія стала не лише найтрагічнішою сторінкою багатої на трагедії історії сучасної України, але й символом екологічної загрози для всього світу. Сама назва поліського містечка звучить нині усіми мовами закликом солідарности у боротьбі проти екоциду.

Але перш за все Чорнобиль залишається народним горем України, її незагоєною раною. Ряд неурядових організацій — „Зелений Світ", УГС, НРУП, „Меморіял", Спілка „Чорнобиль" — з перших днів існування виступали за увічненням пам'яті жертв трагедії, проголошенням 26-го квітня Днем Народної Жалоби в Україні...

Щодень, щорік далі відходимо ми від чорнобильської трагедії, але ж лихо не йде у непам'ять, не стає сумним надбанням історії. Навпаки, що більше дізнаємося правди про неї, то глибше поринаємо у суть і наслідки того, що скоїлося, краще розуміємо: це не тільки біда поліського містечка, краю, де зійшлися Прип'ять і Дніпро, не самої неозорої України — це трагедія, рана цілої Землі, засторога і нам і всьому людству...

Як відомо, Указом Президії Верховної Ради УССР 26 квітня проголошено „Днем чорнобильської трагедії". Щорічно в цей день припускатимуться Державні прапори...

26-го квітня вранці пройдуть богослужіння у церквах, соборах. Біля АЕС установ і організацій, які несуть відповідальність за екологічну трагедію нашого народу, відбудуться мітинги, пікетування. З шостої години вечора пройдуть молебні на центральних площах, у Києві — на Софійському майдані. О 20-ій годині — Десять Хвилин Національної Жалоби. Припиняється рух транспорту, гудуть печальні дзвони, засвічуються свічки...

„Літературна Україна"

Факти і переживання

... Від атомної станції до села Опачичі хвилин дванадцять їзди. Мчимо туди широкою прямою магістралю ЧАЕС — Зелений Мис. Водій Микола Мельничук — корінний чорнобилець. Тут залишився працювати і після квітня 86-го року. Зо два десятки авт, на яких він намотав на зоні більше ста тисяч кілометрів, нині розкидані по автоцвинтарях. Ні, не зламані вони — смертельно вражені радіацією.

„Ас чорнобильських доріг" знає всю округу.

— Раніше тут пшениця росла, — Микола окидає оком навколишній краєвид.

— А у 86-му хліб не збирали. Звичайно, зерно осипалось. Говорили, що наступної весни проросте, потім знову осиплеться і знову проросте. Так буде родити, а вірніше виподжуватися поступово протягом багатьох років. Та вже наступного літа все випріло, вимокло, висохло. Бо рука людська не торкалася його. Тепер хтозна що: ні поле, ні степ, ні лука.

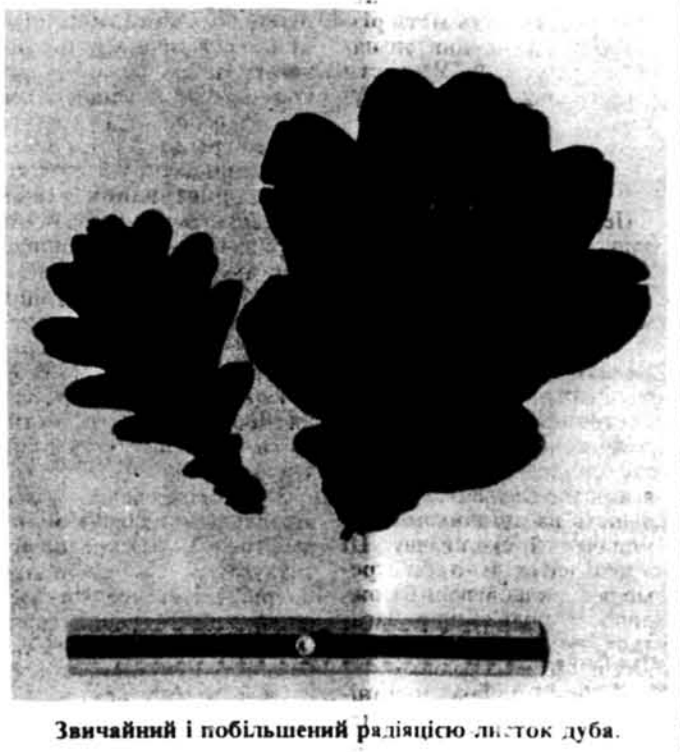
А он під тим лісом ще вчора бачив табунчик коней. Вижили. Вже три роки бродять самі собі луками та на узліссях...

Сиротливо-пустельні вулиці Опачичів... Їдемо за адресами „самоселів", які знайомі Миколі... „Самосели" — так їх називають всі, крім них самих. Вони називають себе по-іншому. Ось як найкоротше:

— Ми тут народжені, тут і помремо.

Лише проявивши фотознімки, вдивляюся в обличчя цих людей. Тоді на місці ніяково було. Відбилося на їх обличчях немало життєвих негод. Можна довгими розповіддями описувати їх. У кожного свої зони. Та, остання, об'єднала всіх і вмістилася в одному слові — Чорнобиль...

Володимир Білкей
за „Українським Словом"

Звичайний і побільшений радіяцією листок дуба.

...29-го квітня. У Народичах, по коліна засипаних ізотопами, ідуть репетиції: район готується до свята. Як перед безголов'ям!

1 травня. Ура! Ура!.. Грім барабанів. Яра мідь труб на сонці. Слава нашому невігластву! Слава нашій найпередовішій у світі — вседержавній секретності!"

Далі літописець (він побажав зостатися невідомим) з болем згадує, як після демонстрації рушили на маївку. А ліс кишма кишів розпорошеним цезієм, стронцієм. Ліс світився смертю... Як милувалися діти і дорослі красою весняною, а над їхніми головами вертольоти товклися. Люди думали, що вертольоти теж справляли свято. Ген-ген, пізніше вони довідуються: пілоти дозиметрували повітря. Виходить, влада знала, що в лісі смерть гуляє. Але мовчала! Засекречувала! Хто воно — це начальство? Нелюди? Варвари? Вороги? Запроданці? Убивці?..

..Людей раптово опосіла втома. Стали шукати порятунку в горілці. Це звалося: вдарити по стронцію.

Степан Колесник
„Молодь України"

Нема тих лісів, що мама так любила... Вона знала в них, де який гриб росте, якого кольору в нього шапочка, і яким листочком де вкрився який їжак, згортаючись спати на зиму.

А зараз там — ні грибів, ні їжаків, ні зими. А зона і смерть.

І чи не про це говорила мама в „Древлянському триптиху" — так задовго до Чорнобильської трагедії. „Моя печаль — ріка без переправи..."? Що бачила, коли писала: „А вже земля древлянська рве на собі вогненні коси..."?

Що побажати? Відродження тих лісів.

А якщо вони не відродяться — мама очима вичаклує з землі молоді ліси, — надто вона їх любила, ті горді, старі і так брутально знівечені ліси.

А, власне, оті наші ображені, сплюндровані, здичавілі й на себе вже давно не схожі ліси — це також і нація.

І тому — хай із радіаційних мертвих хащ нація знову перетвориться на древній і молодий сосновий ліс, який „перебирає струни над берегами вічної ріки"!

Оксана Пахльовська
„Літературна Україна"

Перещеплення кісткового мозку жертвам Чорнобиля не помагає

... У клініці університету у Франкфурті перебував совєтський спеціяліст захворінь крови та радіяції професор Андрей Воробйов, який дав німецьким студентам та лікарям ряд доповідей, з показом фільмів про хворих наслідком радіяції після вибуху реактора у Чорнобилі. З його доповідей показується, що у цих осіб, в яких був пошкоджений наслідком радіяції кістковий мозок, перещеплення того мозку не помогло, як це в перших місяцях після вибуху думали. Лише двоє пацієнтів, яким зроблено це перещеплення живуть до сьогодні. Проф. А. Воробйов в часі своїх лекцій показував також фільми із важкими попареннями шкіри тих осіб, що мали безпосередній контакт із радіоактивним пилом. Він однак не подавав, кількости жертв і захворінь від трагедії в Чорнобилі тому, що мовляв шкоди в людському організмі важко окреслити, як і важко окреслити проміжок часу, в якому вони можуть виступити...

„Франкфуртер Альгемайне Цайтунг"

Лоша із восьми ногами.

...Микола Каплан, керівник лябораторії нуклеарної фізики в Чорнобилі, що дістав більше як вчетверо стільки радіяції, що її людина може дістати впродовж 70 років життя — тепер хворий, але є одним із найбільш активних членів організації чорнобильських „ветеранів". Він постійно домагається більше прав для жертв Чорнобиля, тих, які працювали при реакторі або опісля при його очищенні. Число тих безпосередніх жертв радіяції образовують на 600,000 осіб. Але тепер створений центр для радіологічної медицини в Києві може помістити лише 3,000 пацієнтів впродовж року. В лікарні ч. 25, де також приймають таких пацієнтів, є місце на 1,000 річно. При цих обчисленнях М. Каплан каже, що десятками років не можна буде обслужити усіх, що потерпіли від радіяції. „Можливе, що міністер здоров'я України рішив, що дешевше нас поховати — як лікувати" сказав він...

„Інквайрер"

В мене три доньки. Усі вони „нахапали" берів... Бачили б ви картоплю на городах у вісімдесят шостому році. Городина стояла чорною від йоду. А він же упав на голови людей. На їхню долю впав... Чорнобиль треба негайно закрити! Як і всі атомні станції.

Так і хочеться закричати: „Гей ви, охоронці державних секретів із Міністерства охорони здоров'я! Ви чуєте моторошний стогін хворих, спостигнутих радіацією? Чи зовсім оглухли від байдужості до горя людського?"

У статті „Забутий гарнізон" від 23-го липня 1989 року „Комсомольськая правда" пише:

„На думку спеціялістів ВНЦРМ АМН СРСР, через п'ять-десять років для тих, хто проходив службу в зоні (проведення дезактивації), значно зросте ймовірність появи злоякісних пухлин, різних захворювань крові. Дадуться взнаки ураження нервової та ендокринної системи, щитовидної залози. Не виключена й можливість генетичних аномалій".

Ось такий клопіт каторжний чекає солдатів. А як же букварики чисті та ясні — мала малеча? Найтендітніші пагони нації нашої — надія народу...

На прикінці зустрічі Тетяна Кононенко читала вірші із невиданої збірки радіаційної поезії. І клас мовчав. В одному з віршів йшлося про яблука. Вони в кожного покоління свої. У мого здебільшого застійні. У них — дітей сьогоднішнього Поліського і Народичів — радіаційні...

Віктор Косарчук
„Молодь України"

... І очима жертви

(О. К.) Василь Кавасюк — щасливець. Він приїхав до ЗСА із шестимісячною донею Марією на лікування до лікарні в Юніон, Н. Дж., завдяки стараннями головного хірурга цієї лікарні д-ра Зенона Матківського. Тепер він живе у домі д-ра З. Матківського і з його дружиною відвідує редакцію, щоб розповісти свої переживання.

А розповідати є що, і Василь час від часу так зворушується, що голос дрижить.

В. Кавасюк по званні музика — баяніст і диригент, композитор, закінчив музичне училище у Києві та і там проживав і працював в квартеті „Явір". Прийшов рік 1986. Вони, молоді, саме одружилися, як 12 днів після завершення їхнього родинного щастя Василя 26-го червня покликали до армії — до відчищування Чорнобиля.

— Там було все відкрите — розповідає він. Ми працювали без відповідного охоронного одягу, мене назначили комендантом заводу для підривних робіт. Ми працювали, але кожного дня хтось з бригади відпадав. Ми вже знали, коли хто блює кров'ю і тратить притомність — значить радіяція дісталася до нутра. Тож я просив товаришів, коли прийде на мене черга, відвезти мене таки прямо до Києва... Вона прийшла, ця черга, 28-го вересня. 92 дні перебув я у Чорнобилі. Повезли мене до лікарні у Києві, відтак у Москву, а далі до окремої лікарні для жертв радіяції у Харкові — а тоді звільнили. У 1987 році у нас народилася доня — прожила більше року та померла на левкемію. А тепер Марія — їй минуло півроку, побільшення печінки та селезінки від місяця січня вказують також на левкемію.

Ми питаємося Василя, що тепер у нього недомагає, а він вияснює, що у нього від променів радіяції в Чорнобилі розвинулася сильна катаракта очей, йому важко читати, дивитися на світло. Але найважливіша для нього тепер дитина.

— Знаєте, а в мене — ось різно — бувають дні добрі, бувають погані... Нам здається, що він не хоче говорити багато про свій стан здоров'я і ми переходимо на інші теми. Головна — це Чорнобиль і злочинність совєтських властей, що так довго промовчували силу аварії та радіяції, що вбиває людей, дітей, рослини і звіринний світ.

В. Кавасюк, однак, як розповідає, не ховався зі своїми переживаннями та зі своїми поглядами, гостро виступав проти уряду, і люди з його родинного міста обрали його в першому голосуванні кандидатом до калинівської Ради депутатів.

— Я ніколи не був комуністом — каже 37-літній Василь, — як міг ним бути, як мені вбили вони діда, вбили дитину, а тепер хочуть знищити мене і мою Марію...

Наш гість пригортає до себе дитя і промовляє до нього теплими словами. До них приїжджає також молода мати і невеличка трагічна родина буде тут разом. Що буде далі? Невідомо, але зараз В. Кавасюк безмежно вдячний д-рові З. Матківському, що вибрав саме їх для лікування.

Так, Василеві Кавасюкові пощастило...

Василь Кавасюк із донечкою Марісю.

...„Нові дані совєтських офіційних чинників вказують на те, що вибух реактора в Чорнобилі — це було найбільш коштовне нещастя, яке зустріло колинебудь СССР у мирний час...

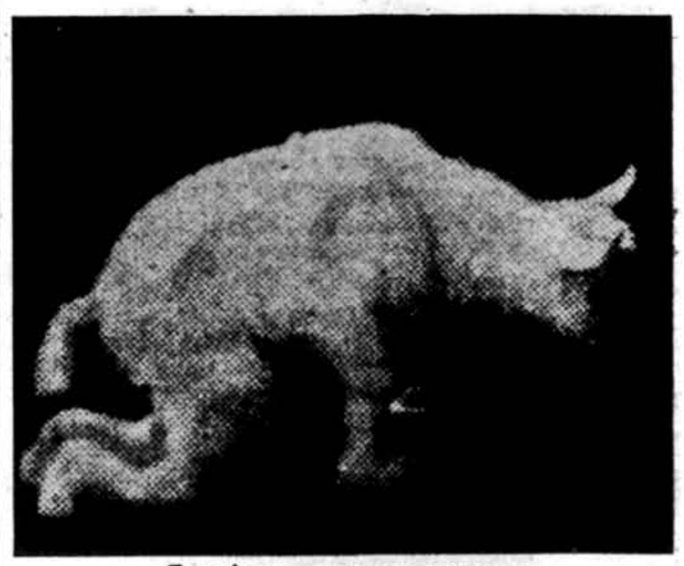
Верховна Рада СССР під натиском місцевих українських чинників плянує публічне обговорення проблеми наслідків Чорнобиля ще у цьому році...

...Поруч із величезною втратою земних плодів, які, економічні аналізи вказують, будуть виносити від 1986 — 2 000 року до 94.5 більйона рублів, найбільше шкоди ця трагедія принесе у продукції електрики, яку оцінюють на 66.8 більйона рублів до 2000 року...

„Волл Стріт Джорнал"

...„Чотири роки минуло від вибуху реактора в Чорнобилі, але понура спадщина совєтської катастрофи далі росте і розвивається. Великі простори України і сусідньої Білорусі залишилися занечищені високим ступенем радіяції. Затруєння землі викликали величезні здоровні та економічні знищення. Нові дані совєтського інституту економіки подають, що вибух в Чорнобилі і вичищення та замурування реактора враз із втратою урожайної землі і її виробів буде коштувати 358 більйонів долярів — в двадцять разів більше, як обрахували офіційні чинники..."

„Тайм"

Ягня із надто довгими ногами.

Свято жінки-героїні в Філядельфії

Свято жінки-героїні відбулося в Філядельфії в суботу, 3-го березня, в Українському Освітньо-Культурному Центрі при співпраці всіх чотирьох жіночих організацій, членів СФУЖО. Господарем свята цього року був Український Золотий Хрест, очолений Ольгою Нич. Інші організації: Союз Українок Америки (Окружна Управа), Об'єднання Жінок ОЧСУ і Об'єдання Українських Православних Сестрицтв у ЗСА. Організаторки цих уже традиційних святкувань, які почали відзначатися від 1956 року, від часу вістки про Кінґірі, старалися докладати зусиль, щоб ці відзначення віддзеркалювали героїчну поставу української жінки в минулому і сучасному.

У нашому святкуванні символом героїчної настанови й дії була Алла Горська, від трагічної смерти, якої минуло 20 років, тож її портрет прикрашав сцену залі УОКЦентру.

Свято відкрила Ольга Нич, голова 20-го Відділу УЗХ, тепло привітавши запрошену Управою Відділу гостю з України Ольгу Горинь, яка саме тоді перебувала на терені ЗСА, а тепер уже повернулася на Україну. Від СФУЖО привітала нашу гостю д-р Наталія Пазуняк, підкресливши давній духовний зв'язок між Україною і організаціями СФУЖО, вона також представила нашу прелеґентку О. Горинь. Це уродженка Західньої України, Яворівщини, за фахом — філолог. Свого фаху не могла, однак, застосувати в житті тому, що ще за сталінської влади була засуджена на 25 років ув'язнення. Тільки в зв'язку з смертю Сталіна її термін був обмежений до п'яти років ув'язнення і концентраційних таборів, та переслідування її тривало й далі.

До слова попросили Ольгу Горинь, яка при всіх незбагненно тяжких переживаннях не втратила своєї особистости й жіночого чару. О. Горинь розповідала про українських жінок-героїнь так, що слухачам здавалось — вона прагне охопити всіх їх бистротою думки, пам'яттю і виявом глибокої пошани. Такі, як Алла Горська, Катря Зарицька, Ганна Гусяк не дадуть загинути нації, занидіти її невмирущому духові. Щирі оплески авдиторії нагородили нашу достойну прелеґентку у вияві вдячности їй. Музичні акроди наче бальсам поділяли на душевну схвильованість і піднесення. Прозвучала рідна українська музика — „Елеґія" Миколи Лисенка та „Етюд у фіс-моль" Вадима Косенка у майстерному виконанні Лесі Рудий, відомої молодої піяністки. Леся Трипупенко-Долинай з глибоким чуттям і зрозумінням виконала рецитацію поеми Ганни Черінь „Ломикамінь" про невмирущість духа спротиву, про живучість паростків нації. Вокальні точки виконала співачка Надія Оранська (сопрано), що з відповідною голосовою інтерпретацією і відчуттям проспівала такі пісні: „Ой у полі над могилою". сл. Яра Славутича, муз. Миколи Фоменка, „Гетьте думи, ви, хмари осінні", сл. Лесі Українки, муз. Я. Степового та „Любіть Україну" сл. В. Сосюри, муз. М. Фоменка. Її репертуар і виконання викликали зворушення в авдиторії.

Свято закінчено Українським Національним гимном.

Т. Дніпровська

Загальні збори УНДому в Ню Гейвені

У п'ятницю, 6-го квітня ц. р., відбулися у власному приміщенні загальні збори Українського Народного Дому. Збори проводила президія: д-р Михайло Снігурович, голова, і мґр Богдан Данко, секретар. Із звітів уступаючої Управи присутні довідалися про здорову фінансову господарку товариства. УНД має два триповерхові доми при Дей вулиці по сусідстві з УКЦ. Усі приміщення винаймлені, за винятком першого поверху при 162 Дей вул., де приміщується домівка товариства. УНД дає також приміщення відділові УККА, Пластовій станиці і „Містер енд Міссіс Клаб". Сальдо на кінець 1989 р. становило понад 42,000 дол.

Великою турботою товариства є мала кількість членства. Як сказав книговод, від років не придбано ані одного нового члена. Таке ставлення громадянства до цієї важливої інституції важко зрозуміти, не то, що оправдати.

Після довшої дискусії, як зарадити лихові збори уділили абсолюторію уступаючій Управі та вибрали нову в такому складі (здебільша перебираючи дотеперішніх членів Управи): Іван Буцяк — голова, Іван Румак — заступник голови, мґр Богдан Данко — секретар, Богдан Антонишин — касир, Дмитро Малик — книговод, Петро Струк — господар, Павло Черепаха, Стефан Данів, Осип Катинський, Григорій Ґіна, Гнат Андрусишин і Павлина Волинець. Контрольна комісія: проф. Іван Телюк, голова, д-р Михайло Снігурович і Роман Попель — члени.

(МС)

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Відбулася перша конференція Народного Фонду Допомоги Україні

В суботу 24-го березня 1990 року в Джерзі Сиґі, в будинку УНС, відбулася перша конференція Народного Фонду Допомоги Україні, в якій взяло участь понад 60 осіб — члени Екзекутивного Комітету, Контрольної Комісії, представники Товариств Сприяння РУХ-ові, члени Ради Директорів (директори Фонду допомоги дітям Чорнобиля і представники краєвих організацій) та представники Народного Руху України за Перебудову — проф. Вячеслав Брюховецький, Борис Тимошенко і д-р Веніямин Сікора.

Конференцію відкрив голова Народного Фонду Допомоги Україні проф. Тарас Гунчак, після чого було обрано Президію у складі: д-р Юрій Солтис — голова, Роман Воронка — заступник, Йосип Труш — секретар, як рівнож обрано комісії — резолюційну й статутову. До Резолюційної комісії були вибрані: Ігор Вислоцький, Осип Зінкевич, голова, Уляна Мазуркевич, Надія МекКоннелл і Божена Ольшанівська, а до Статутової — Володимир Баранецький, Богдан Витвицький, голова, Мирон Гнатейко, О. Зінкевич і Василь Сосяк.

Конференцію вітав від голови РУХ-у і Секретаріяту Борис Тимошенко, доповідь на тему „Допомога Україні: пропозиції й рекомендації РУХ-у" виголосив проф. В. Брюховецький, а д-р Сікора говорив про економічні проблеми України.

На конференції заслухано звітів членів Екзекутивного Комітету і інформацій Товариств сприяння Рухові з Чикаго, Вашінґторну, Дітройту, Ню Гейвену і Філядельфії.

На цілоденній конференції обговорено ряд актуальних питань, пов'язаних з питанням допомоги Україні, співвідношення з Рухом, структуру Народного Фонду Допомоги Україні в Америці та на закінчення прийнято подавляючою більшістю голосів ствердження і ухвалу, які публікуємо нижче.

Ствердження

В Україну прийшли великі зміни. Близькою реальністю стає одвічна мрія нашого народу — державна суверенність України, її народовладдя, розвинута демократія з багатопартійною системою, що стане ґарантієм політичного плюралізму та вільного вияву усіх людських свобід не на словах, а на ділі.

Кандидати від Демократичного Бльоку здобули значну перемогу на виборах до Верховної Ради республіки та до місцевих рад. Головну ролю у національному відродженні відіграє Народний Рух України за Перебудову, і допомагати йому в його багатогранній діяльності — важливий обов'язок українців діяспори.

З цією метою створено Народний Фонд Допомоги Україні (Фонд РУХ-у і Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля), який діє як загальноукраїнська громадська організація, створена в узгодженні з Народним Рухом України за Перебудову і який діє демократично визнаними методами, з повним дотриманням принципів відкритости та плюралізму думок.

1. Народний Фонд Допомоги Україні є координуючим органом товариств і комітетів сприяння Рухові у ЗСА.

2. Медичну, технічну й іншу допомогу НФДУ організує у ЗСА на прохання керівництва Руху.

3. Всім майном, зібраним у ЗСА, диспонує НФДУ. Майно призначене на допомогу Україні — хворим, потерпілим і на підтримку національно - демократичних процесів України має бути розділюване в узгодженні з Рухом.

4. НФДУ несе допомогу Україні за посередництвом Руху. Керівники його полагоджують всі формальності потрібні для переведення зібраного і його розподілу.

5. Товариства і комітети сприяння Рухові є льокальними осередками НФДУ, ведуть свою діяльність автономно, можуть мати різні назви, але повинні визнавати статут НФДУ і нести різногранну допомогу Рухові.

Ухвала

Перша Конференція Народного Фонду Допомоги Україні у ЗСА ухвалює:

I. У справі Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля

1. Продовжувати, посилювати і поширювати на різні ділянки працю фонду та створити медично-екологічну комісію з висококваліфікованих спеціялістів, яка розподіляла б свою діяльність на дві підкомісії — медичну й екологічну. Ці підкомісії спільно або окремо розпрацьовували б можливості розв'язання багатьох медичних і екологічних проблем України.

2. Фонд повинен організувати збирання ліків, медичних інструментів, вітамінів, харчових продуктів та інших потрібних речей на рекомендацію Екологічної колеґії Руху та в узгодженні з нею.

3. Фонд повинен поширити свою діяльність на місцевості проживання українських громад з медичними центрами, в яких можна б влаштовувати на обслідження чи на лікування дітей Чорнобиля, дітей Чернівців та інших, а також розглянути можливості відкриття клінік в Україні й виїзду лікарів-спеціялістів для праці, обстежування й лікування хворих в Україні.

II. У справі підготови культурних і технічних кадрів

1. Створити культурно-едукаційну комісію, в склад якої входили б висококваліфіковані експерти і яка мала б:

а. зібрати інформацію і вивчити можливості влаштування на навчання в американських високих школах студентів технічних ділянок і молодих спеціялістів на поглиблення кваліфікацій,

б. випрацювати плян і зробити відповідні практичні заходи для прийняття кандидатів Руху в американські високі школи на осінній семестер 1990 року в основному з ділянок правничої, економічної, фінансової, також лікарів, менажерів, кооператорів тощо.

в. організувати учителів для викладання англійської мови в україномовних середніх і вищих школах України.

2. Спільно з Конкурсовою комісією Руху розпрацювати на довшу мету підготовку в ЗСА професійних кадрів для державного будівництва України.

3. Сприяти обмінові українських фахівців України і ЗСА, уможливлювати приїзд до ЗСА спеціялістів різних галузей науки й техніки для участи в спеціялізованих конференціях, семінарах, короткотермінових курсах.

III. У справах технічної допомоги

1. Увійти в контакт з Товариством Українських Інженерів Америки та окремими українськими фахівцями, які б виїхали в Україну і перевірили всі технічні устаткування (комп'ютери, копіювальні машини, факси тощо) передані Рухові та іншим групам й установам, що непридатні до вжитку, або користування якими справляють різні труднощі, і привели їх до нормального стану.

2. Спільно з фахівцями й техніками Руху провести облік переданого технічного устаткування в 1989-90 роках з метою забезпечення його запасними частинами, папером, тонерами тощо.

3. В узгодженні з Рухом технічна комісія повинна заготовляти лише таке устаткування, яке найбільше потрібне для осередків Руху і тих неформальних груп, що за посередництвом Секретаріяту Руху або безпосередньо звернуться у цій справі до фонду.

4. Зорганізувати протягом 1990 року вишкіл техніків в Україні, які обслуговували б технічне устаткування Руху і тих груп, що співпрацюють з Рухом.

5. Перевірити можливість придбання персональних комп'ютерів для україномовних шкіл, забезпечити їх необхідними програмами та влаштувати короткотермінові курси для викладачів математики й комп'ютерної технології в тих школах.

IV. В організаційних справах

1. Доручити Статутовій комісії обговорити проєкти статуту фонду та запропонувати доповнений проєкт на обговорення й схвалення Екзекутивним Комітетом та Контрольною комісією або другою конференцією фонду до 1-го червня 1990 року із зрозумінням, що схвалений статут стане зобов'язуючим до часу скликання Установчих зборів Народного Фонду Допомоги України.

2. Скликати восени 1990 року у Вашінґтоні Установчий з'їзд фонду з участю представників Руху.

3. Конференція уповноважує Товариство Сприяння Рухові у Вашінґтоні виконувати функцію комісії зовнішніх зв'язків та зв'язків з законодавчими палатами та Урядом ЗСА і доручає йому провести прелімінарні розмови з урядом ЗСА в справі медичної й економічної допомоги Україні на державному рівні та зібрати інформації про можливості отримання такої допомоги від приватних фундацій і компаній. Товариство повинно розглянути можливості участи представників Руху в міжнародних конференціях, нарадах і симпозіюмах.

4. Розглянути можливість включення існуючих громадських організацій і окремих фахівців у виконування деяких проєктів, які входять в програму діяльности фонду.

V. У молодіжних справах

Конференція вважає, що молодь України й діяспори може відіграти велику ролю в національно-демократичному відродженні й державному будівництві України, — закликає й ухвалює:

1. Творити при всіх осередках товариств сприяння Рухові молодіжні референтури й секції, де працювала б молодь, яка живе подіями України і яка готова віддати відродженню й державному будівництву своє серце, розум і знання.

2. Допомагати у збиранні інформацій про можливості влаштування студентів на американських високих школах та практично допомагати їм у час їхнього побуту в ЗСА.

3. Організовувати та підготовляти молодих учителів для поїздок в Україну, які викладали б там англійську мову коротшим чи довшим терміном.

4. Допомагати й поширювати співпрацю з незалежними молодечими і студентськими організаціями України.

5. Допомагати й поширювати співпрацю з незалежними молодечими і студентськими організаціями України.

5. Влаштовувати спільні молодечі походи молоді України й діяспори по історичних місцях України і в західніх країнах.

6. Допомагати й активно включатися у працю товариств сприяння Рухові та поширювати інформацію про Рух та події в Україні.

VI. У фінансових справах

Конференція ухвалює, що кожний член Товариства Сприяння Рухові вплачує одноразову пожертву в сумі 100 дол., а річно — 25 дол., як свій внесок.

VII. Ухвала у спеціяльних справах

1. Конференція складає признання Екзекутивному Комітетові Народного Фонду Допомоги Україні за виконану дотеперішню працю і рекомендує поширити засяг своєї діяльности на ділянки подані у повищих ухвалах, зокрема доручає йому і окремим комісіям розпрацювати програму будівництва української державности, яка в післявиборчий час стає реальністю.

2. Конференція ухвалює виділити з Народного Фонду Допомоги Україні заробітну платню для кореспондента органу Руху „Народна Газета" у Вашінґтоні.

Осип Зінкевич
голова Резолюційної комісії

д-р Юрій Солтис
голова Президії конференції

Йосип Труш
секретар Президії конференції

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Об'днання Українських Лісників і Деревників

ділиться сумною вісткою, що 1989 року відійшов у Вічність на 84-му році життя в Ню Гейвені, Конн.

бл. п.

інж. лісник, проф. УТГІ

ІВАН ІВАНОВИЧ МЕЛЬНИК

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Управа і Члени ОБУЛІД-у

Вибори в Україні очима американсько-українських політиків

В четвер, 15-го березня, Чикаґське Товариство Сприяння Рухові за Перебудову відбуло свою чергову зустріч. Прелеґентами цього вечора були стейтовий репрезентант Мирон Куляс і стейтовий сенатор Володимир Дудич, які щойно повернулися були з України, куди їздили, як делеґати ТСРП до керівних органів Руху, а також у ролі обсерваторів під час виборів.

Вечір відкрив заступник голови товариства проф. Василь Маркусь в присутності численних гостей. Про перебування в Україні розповів М. Куляс, а В. Дудич доповнив цю розповідь висвітленням дуже цікавих прозірок. М. Куляс поінформував присутніх, що вся апаратура, яку вони везли для Руху, щасливо перейшла через митну перевірку і була в цілості доставлення на місце призначення. У Києві, на летовищі, зустріли їх члени Руху.

Пізніше того дня були вони присутніми на вечорі в пошану Івана Світличного, що відбувся в приміщенні київського Руху, в тому самому будинку, де приміщувався колись уряд Центральної Ради. Гості мали нагоду проїхатися модерним київським метром, у якому в останньому часі появилися українські написи. По місті можна бачити багатолюдні черги перед крамницями з одягом і взуттям. Люди купують що вдасться і, там же, на вулиці перепродують. Скрізь по місті були списки кандидатів на вуличних таблицях, перед якими збиралися великими гуртами зацікавлені. Чиясь передбачлива рука подописувала була біля деяких прізвищ багатозначне пояснення — „апаратчик".

В день виборів, у неділю 4-го березня, члени Руху ескортували обох наших делеґатів по виборчих приміщеннях. У двох містях їх прийняли гостинно, як обсерваторів, а з третього випросили. Процедура голосування відбулася таким чином, що кожен з виборців діставав картку зі списком усіх кандидатів і мав скреслити тих, яких не хотів щоб виграли. Після того, картки вкидано до урни, за яку правила картонова пачка. Мимоволі насувається думка, що при такій примітивній методі, надуживання є можливі. Щоб запобігти надуживанням, Рух вислав до виборчих приміщень довірених осіб, що мали слідкувати за ходом голосування. Вони були нерадо бачені виборчими урядовцями, але їх толеровано.

Наступного дня наші гості були присутніми на зборах Руху, під час яких, лідери цього товариства проголосили Рух політичною партією. М. Куляс висловився, що це була врочиста й зворушлива хвилина.

На питання, як еміграція

(Закінчення на стор. 6-ій)

З глибоким смутком ділимося з друзями й ширшою українською громадою, що 14-го квітня 1990 року, в одному з шпиталів м. Торонто, на 88-му році життя, упокоїлася

бл. п.

ТЕТЯНА САМЧУК

дружина Покійного письменника Уласа Самчука.

ПОХОРОН відбувся 19-го квітня 1990 р. на українському цвинтарі св. Володимира у Торонто, на місці спочинку її мужа.

Над її прахом у смутку схиляємо свої голови.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ГРИГОРІЙ КОСТЮК з родиною

Ділимося сумною вісткою з Друзями та Знайомими, що в понеділок, 23-го квітня 1990 р. на 89-му році життя після тяжкої недуги відійшла у Вічність

бл. п.

Василина Антипенко

дружина усім відомого письменника АНАТОЛЯ ГАКА.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в четвер, 26-го квітня 1990 р. о год. 7-ій веч. в українській православній церкві св. Покрови у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в п'ятницю, 27-го квітня 1990 р. з церкви на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Просимо про молитви за спокій її душі.

Родина ТРИПУПЕНКІВ

У глибокому смутку повідомляємо Приятелів, Знайомих і Українську Громаду, що у вівторок, 20-го лютого 1990 року в Буенос Айрес, Арґентина, несподівано відійшов у Вічність наш Найдорожчий

МУЖ І БАТЬКО

бл. п. проф. дипл. інж.

МИКОЛА ЛІВША

народжений 1-го червня 1913 р. в селі Бабин, Рівенського повіту на Волині, активний діяч церковних і громадських українських організацій, довголітній професор і голова відділу електротехніки університету в Буенос Айрес.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 21-го лютого в українській православній церкві св. Покрови в Буенос Айрес та на місцевому британському цвинтарі.

Залишені в смутку:

дружина — ТАМАРА
син — МИКОЛА з дружиною АННОЮ МАРІЄЮ
ближча і дальша родина в Америці й в Україні

У Ню Йорку помер Л. Полтава

Св. п. Л. Полтава

Ню Йорк. — У четвер, 19-го квітня тут помер, по тяжкій недузі, на 69-му році життя св. п. Леонід Полтава, письменник і журналіст родом з Полтавщини.

З 1942 року перебував у Німеччині, потім у Франції, а з 1958 року у З'єднаних Стейтах Америки. Співпрацював в багатьох українських газетах, в тому числі був кілька років співредактором щоденника „Свобода", редагував журнали „Крилаті", „Наш Світ", газету „Народна Воля", а останньо був головним редактором „Національної Трибуни". Його письменницька діяльність була дуже багата. Видав збірки поезій „За мурами Берліну", „Жовті каруселі", „Рим. сонети", „Біла трава", поеми „Енеїда модерна", „Райдуга", пригодницьку повість „Чи зійде завтра сонце", історичний роман „1709", лібретто до опери „Анна Ярославна", „Лебеді", „Маленький дзвонар з Конотопу" та чимало інших творів. У 1989 році появилась нова збірка поем „Профілі" накладом родини автора.

Парастас був відправлений у понеділок, 23-го квітня у похоронному заведенні Петра Яреми, Панахида у вівторок, 24-го квітня, а похорон з того ж похоронного заведення до української православної церкви Всіх Святих, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Бруку.

Залишились у глибокій жалобі дружина Галина, донька Дарія і син Іван з дружиною Сузен.

В совєтській...

(Закінчення зі стор. 2)

сувати куди ж прямує людство? Згодом з-під його пера вийшов роман „Формула Сонця", але в той час почалася хвиля нових переслідувань та арештів і твір цей зник у кабінетах КҐБ. Другим значним твором, написаним на початку 70-их років був роман „Орлова балка", який значився в судовій справі на М. Руденка як антисовєтський. Те ж саме сталося і з нарисами „Економічні монологи", де мовою науки і фактів М. Руденко вже тоді довів поразку марксистської ідеології та переконував в необхідности негайних економічних і політичних реформ в бік повної демократизації суспільства.

Вперше М. Руденка заарештували 1975 року та невдовзі звільнили, щоб запроторити до психушки, де він пробув кілька місяців. Створення ним Української Гельсінкської Групи в листопаді 1976 року переповнило чашу терпіння щербицьківської команди і КҐБ. На початку лютого 1977 року його заарештували вдруге й засудили на 12 років неволі. Ґорбачовська перебудова докотилася до М. Руденка тоді, коли він уже відбув своє ув'язнення повністю і закінчував заслання. В грудні 1987 року М. Руденко виїхав за кордон.

І. Власенко повідомляє українським читачам, що роман М. Руденка „Орлова балка" з січня 1991 року буде друкуватися в журналі „Вітчизна", а трохи пізніше його мають намір видати у видавництві „Молодь". Власенко закликає Спілку письменників України скасувати рішення про виключення М. Руденка зі СПУ і тим „змити з себе ганьбу". Самого М. Руденка закликає продовжувати діялог з читачами в Україні. Знову наводить слова з вірша „Хлопчик і ягода": „Та настане для нього дата — Люди змінять і слово, і тон: ...І покотиться: — Геніяльний. — І зашепчуться: — Бог послав..." На закінчення статті І. Власенко пише, що коли ці слова виявляться пророчими, то для нього це не буде дивиною.

МІРЯННЯ ТИСКУ КРОВИ

Ню Йорк. — Товариство сеньйорів при „Самопомочі" 98 Друга аве., (між 5 та 6 вул.) повідомляє, що в понеділок, 7-го травня, між год. 11-12-ою ранку д-р Арета Подгородецька буде міряти тиск крови.

„Світло..."

(Закінчення зі стор. 2)

емоційністю, де-не-де виривалися з стилю вистави. Цього не було в цій останній постановці. Тут рядила делікатна вишуканість і гармонія композиційних компонентів, яку режисер утримала майстерно від початку до кінця.

Вірляна почала свою виставку власним віршем, присвяченим Йосипові Гірнякові, який був для неї емоційним і духовним мостом до Курбаса. І так, переплітаючи історичні факти і щоденник Леся Курбаса з поезіями Шевченка, Тичини й Сковороди (які виконувалися англійською й української мовами), режисер створила динамічне й особливе дійство, яке весь час тримало увагу глядача. Цьому сприяв ще тонкий гумор, що пронизував цю постанову. Назагал, актори мужчини вирізнялися більшою ліричністю, коли жінки були більше драматичні. Актори були ідентифіковані лише іменами, які відразу асоціювали з акторами Курбаса: Василь (Василько), Валя (Чистякова), Гнат (Юра), Фауст (Лопатинський) та ін. Це посилювало ймовірність умовности й перекидало асоціятивні мости в 20-ті роки.

Актори групи „Яра" назагал вив'язалися добре з своїх завдань. Тут Вірляна Ткач знову відійшла від того, що практикувала в минулому. Звичайно вона випозичала двох-трьох стажевих акторів, які тримали своєю грою п'єсу. Проблема ж була в тому, що молоді, з малою практикою актори виходили наглядніше слабшими поруч тих двох чи трьох „зірок". І це не виходило на користь виставі. Тепер Вірляна пішла середньою дорогою: добрала собі групу молодих талановитих акторів, які зуміли досягнути певного рівня зіграности й забезпечити виставі виконавчу одність.

Вистава „Світло зі сходу" була вдала. Вона дала багатьом нашим американським друзям цікаву перспективу до українського театру 20-их років, приєднала теж багато нових друзів. Остається лише побажати Вірляні Ткач успіху в збиранні фондів, щоб поставити цю річ на великій сцені „Ля Мама".

Виконавці „Світла зі сходу" під режисурою Вірляни Ткач (зліва): Джейсон Бауер, Пітер МекКейб, Ребекка Мор, Тимоті Ґрір, Еймі Ґраппел, Джессіка Гехт і Шан Іден. (Фото: Оле Гайн Педерсен)

ДЕПАРТАМЕНТ ВНУТРІШНІХ справ почав нову політику щодо добування нафти вздовж побережжя. Ця політика є компромісом, який відкидає програму Рональда Регена та гостро обмежить райони прибережних сверлінь. Кожний такий район буде докладно вивчений з точки зору можливого занечищення та шкод, які може спричинити добування нафти перед тим, як буде переданий до експлуатацій нафтовим компаніям. Ще не відомо скільки акрів буде звільнено для сверлінь згідно з новою політикою Департаменту внутрішніх справ. Але вже тепер відомо, що сверління будуть дозволені в районі Аляски та Мексиканської затоки. А вздовж східнього побережжя Каліфорнії, де нафтові сверління є дуже обмежені, плянується встановити ще більші обмеження. Новий плян Департаменту внутрішніх справ ввійде в дію в 1992 році та триватиме наступних п'ять років.

83 ОСОБИ БУЛИ поранені, коли кілька вагонів поїзду компанії Амтрак зійшло з колії в південносхідній частині Айови. Офіційні чинники стверджують, що сім вагонів із 19-ти виїхали з колії, поїзд щоб наздогнати двогодинне запізнення їхав дуже швидко, хоча максимальна дозволена швидкість 79 миль на годину. Причини аварії розслідуються. Тяжко поранені пасажири були негайно перевезені до найближчої лікарні. В той самий день, в понеділок, 23-го квітня, інший поїзд, але цього разу не пасажирський, а вантажний, з'їхав з колії в Крейґсвіллі Па. Цистерни з 300,000 ґальонами нафти та хемікалій вибухнули, в наслідок чого сталася аварія 100,000 ґальонів вилилося в річку Аллеґейні. Сотні місцевих мешканців повинні були негайно евакуватися з району аварії. У висліді виливу хемікалій створилася густа газова хмара, яка почала рухатися за вітром в напрямку Вашінґтону. Пожежники не могли припинити вогню, експерти вирішили, що нафта повинна згоріти сама по собі. Аварія не мала жодних жертв, але спричинила великі шкоди оточенню, населення в радіюсі кількох миль залишилося без питної води.

МИНУЛОЇ СУБОТИ В Ґданську Лєх Валенса був переобраний на провідника „Солідарности" та обіцяв дальше підтримувати новообраний демократичний уряд Польщі. Він дістав 77 відсотків голосів, переважаючи двох інших кандидатів, які хотіли щоб „Солідарність" відійшла зовсім від політики та займалась виключно справами профспілки.

КЕРІВНИКИ ХРИСТИЯНСЬКИХ церков в Ізраїлі та на окупованих територіях повідомили у понеділок, 23-го квітня, що на один день зачинять всі святині на знак протесту проти уряду Ізраїля за підтримку нових поселень жидів у християнському кварталі Єрусалиму. Це повідомлення досить гострого характеру підписане провідниками латинського, грецького, вірменського, коптійського, лютеранського, англіканського, етіпського та інших християнських віровизнань, що мають святині в Ізраїлі. Як відомо, уряд Ізраїля признався, що таємно пожертвував майже два міл. дол. громадських грошей щоби 150 жидівських поселенців могли віднаймити приміщення колишньої лікарні св. Івана для невилічимо хворих, що є власністю Грецької Православної Церкви. Озброєні жидівські поселенці зі співом та бадьорістю без жодного попередження спровадилися до цих приміщень в половині Великоднього тижня, що дуже розлютило християн та багатьох жидів.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ІВАН ЛЕҐІНЬ, член УНС Відд. 42-го ім. Т. Шевченка в Пассейку, Н.Дж., помер 6-го березня 1990 року на 68-му році життя. Нар. 1921 року в селі Козина, Станиславів, Україна. Членом УНС став 1985 року. Залишив у смутку рідню в Україні. Похорон відбувся 9-го березня 1990 року на цвинтарі св. Марії в Седл, Брук, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО ВАРІЙ, член УНС Відд. 379-го ім. св. Юрія в Чикаґо, Ілл., помер 3-го лютого 1990 року на 62-му році життя. Нар. 1-го серпня 1927 року в Україні. Членом УНС став 1973 року. Залишив у смутку дружину Филліс, дочок Кетлін і Стефанію, сина Михайла і тітку Мері Варій. Похорон відбувся 6-го лютого 1990 року на цвинтарі св. Михаїла в Палатайн, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Семків, секр.

ЯКІВ ОЛЕНСЬКИЙ, член УНС Відд. 332-го ім. св. Арх. Михаїла в Рерітан, Н.Дж., помер в березні 1990 р. на 93-му році життя. Нар. в Україні. Членом УНС став 1916 року. Залишив у смутку дружину Анну і дочку Ліппіян Смит. Похорон відбувся на цвинтарі Св. Серця в Гіллсборо, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЯРОСЛАВ ТАТЧИН, член УНС Відд. 503-го в Едмонтоні, Алта., помер 17-го лютого 1990 року на 81-му році життя. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Анну, сина Михайла, три дочки: Марію, Христину і Лідію з родинами, семеро внуків, брата Василя в Балтиморі і дві сестри в Україні. Похорон відбувся 23-го лютого на цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

Вибори...

(Закінчення зі стор. 5)

може помагати Рухові, була відповідь, що найважливіші для них тепер є засоби інформації, як комп'ютери, факсові апарати, а також придалася б автомашина. В наступних днях, обидва наші делегати гостювали у Львові, де голова Львівського Руху Орест Влох висловив думку, що було б добре, якщо б діяспора створила якесь репрезентативне тіло, яке б посередничало поміж краєм і діяспорою. Відвідали Ю. Шухевича в його помешканні і він, між іншим, розповів, що в Білогорщі відбувся мітинґ і що плянують поставити там пам'ятник його батькові, ген. Р. Шухевичеві-Чупринці. Були також в оперному театрі на Шевченківському концерті, який відбувався на протязі чотирьох днів. Хлоп'ячий хор „Дударик", після своєї точки, перейшов до парку на місце пам'ятника Шевченкові і там виконав кілька пісень. На кінець святкувань відслужено на місці пам'ятника Молебень за Шевченка.

Після розповіді М. Куляса, В. Дудич висвітлював прозірки, на яких показав усі місця, події й людей, що про них була мова в розповіді. Крім того, він також показав прозірки із сіл, де він відвідував рідню своїх батьків. Присутні побачили галицьке село таким, яким було тому 50 років: ті ж убогі хатки, ті ж болотяні дороги. Не було тільки солом'яних стріх, — невже перевелися?

Закриваючи цю зустріч, проф. Маркусь подякував обом делеґатам і відмітив, що їхня поїздка цілком себе виправдала, як черговий крок у нав'язуванні зв'язків з Україною.

Оксана Роздольська

